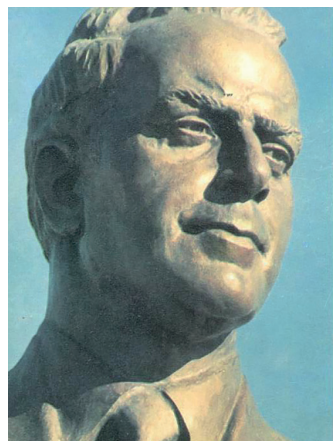

Milli azadlıqdan
şirin nemət yoxdur!

J. Huseynov

Qurtuluş Onun missiyası idi

Bax səh. 4

**YENİ
AZƏRBAYCAN**

Azərbaycan dövlət müstəqilliyi Azərbaycan xalqının milli sərəfəsidir
Qəzet 1993-cü ilin aprel ayından nəşr olunur. Yeni Azərbaycan Partiyasının orqanı.

Azərbaycan ümid yeridir!

Bonn Bəyanatı: Bakının İndiyədək ən inklüziv COP-a ev sahibliyi edəcəyinə inanırıq

Bax səh. 2

Sülhün bir addımlığında...

Bax səh. 3

**Ədəbiyyat məbədimiz
90 yaşında...**

Bax səh. 5

Azərbaycan və Çinin müəllifi olduğu layihə...

İyunun 12-də Astanada Orta Dəhliz üzrə Avropa İttifaqı-Mərkəzi Asiya Koordinasiya Platforması işə başlayıb. Avropa Komissiyasının beynəlxalq əməkdaşlıq üzrə baş direktoru Henrik Holole və Avropa İttifaqının (AI) Qazaxıstandakı səfiri Kestutis Yankauskasın qatıldığı tədbirdə Orta Dəhliz üzrə əməkdaşlığın inkişafına dair imkanlar müzakirə edilib, region ölkələrinin bu tranzit alyansında vahid birliyin perspektiv əhəmiyyətinə dair fikirlər səsləndirilib. Trans-Qazaxıstan dəhlizinin Trans-Xəzər Beynəlxalq Neqliyyat Marşrutuna (Orta Dəhliz) sıx əlaqələndirilməsi üçün yeni infrastrukturların yaradılması və ümumilikdə Orta Dəhlizin böyük coğrafi imkanları nəzərə alınmaqla neqliyyat hərəkətiliyinin intensivləşdirilməsi...

Bax səh. 2

**AP-nin tərkibi dəyişir -
tarix təkrar olunurmu?**

Bax səh. 5

Dövlət maraqları müdafiə olunmasa...

Kimliyindən asılı olmayaaraq, vətəndaşların ən başlıca vəzifəsi dövlət maraqlarını müdafiə etməkdir. Hər bir ölkə, millət üçün ictimai və dövlət maraqları ön planda olmalıdır. Çünki bu məsələlərdə kiçik bir fikir ayrılığı sonda ölkə üçün ciddi problemlərə yol açmaqla bərabər, dövlət maraqları müdafiə olunmasa, ölkənin suverenliyi, təhlükəsizliyi təhdid altına düşmüş olar. Dünyada baş verən siyasi-iqtisadi proseslər, geosiyasi dəyişikliklər, dövlət və ictimai maraqların mahiyyəti və təmin olunması ilə bağlı ortaya real çağırışlar qoyur.

Azərbaycan cəmiyyəti ümumilikdə ictimai və dövlət maraqları kontekstində daim birlik nümayiş etdirib. Bunun dəfələrlə şahidi olmuşuq. Bu gün Azərbaycan cəmiyyəti və Azərbaycan iqtidarı birmənalı olaraq milli maraqların keşiyində dayanır.

Bu cəmiyyətlər daha dayanıqlı olur...

Mövzu barədə "Yeni Azərbaycan" a açıqlama verən millət vəkili Məşhur Məmmədov bildirib ki, müasir dünyada milli və dövlət maraqlarının müdafiəsi naminə vətəndaş həmrəyliyinin əldə edilməsi ən önəmli nüanslardan biridir: "Hansı dövlətlərdə ki, ictimai və dövlət maraqları naminə vətəndaşlar tək yumruq olmağı...

Bax səh. 4

5 ayda 6,6 milyard manatdan çox sərmayə...

2024-cü ilin birinci rübündə ölkəmizə yatırılmış xarici investisiyaların həcmi 1,5 milyard dolları ötüb. Bu, ötən ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə təxminən 15 faiz artım deməkdir. Mərkəzi Bankın (MB) statistika departamentinin direktoru Samir Nəsirov bildirib ki, 2023-cü ilin birinci rübündə Azərbaycan iqtisadiyyatının müxtəlif sahələrinə cəlb edilmiş xarici sərmayələrin həcmi 1 milyard 501 milyon manat təşkil edib (1,2 milyard dollar). Yeni, 2024-cü ildə sərmayələrin həcmi ötən illə nisbətə artmağa doğru istiqamətlənib. Qeyd edək ki, 2023-cü ildə Azərbaycan iqtisadiyyatına cəlb edilən birbaşa xarici investisiyaların ümumi məbləği 6,7 milyard dollar təşkil edib. Qeyri-neft-qaz sektoruna cəlb olunmuş birbaşa xarici investisiyaların ümumi məbləği 2 milyard dollar olub. Xarici investisiya qoyan ilk 2 ölkə Böyük Britaniya (1,9 milyard dollar) və Türkiyə (1,3 milyard dollar) olub.

Onu da xatırladaq ki, 2024-cü ilin yanvar-may aylarında ümumilikdə yerli sərmayələr də daxil olmaqla ölkəmizə investisiya qoyuluşlarında əhəmiyyətli artım baş verib. Belə ki, 5 ay ərzində əsas kapitəla 6 milyard 640 milyon manat məbləğində sərmayə yatırılıb ki, bu da...

Bax səh. 5

Sözdə "müttəfiqlik", yoxsa əməli fəaliyyət?

İyunun 11-də İrəvanda ABŞ-Ermənistan Strateji Dialoqun yekun toplantısı keçirilib. Mahiyyət-cə "5 aprel" görüşünün "davamı" kimi xarakterizə olunan bu toplantının Ermənistanla verəcəyi "dividendlər" düşündürücüdür. Düzdür, Ermənistan mətbuatı məsələni şişirdərək ölkəsini az qala Cənubi Qafqazın "aparıcı ölkəsi" soviyyəsinə təqdim etməyə çalışır. Amma unudulmamalıdır ki, cəmi 20 gün öncə xalqına müraciətində baş nazir Paşinyan Ermənistanın hələ də dövlət qura bilməməsindən "gileylənirdi".

Əsas etibar ilə istinad edilən Ermənistan və ABŞ arasındakı Strateji Dialoqun yekun iclasının birgə bəyanatında əks olunan məqamlara diqqət yetirdikdə, bu sənədin daha çox alt qatda izahatının yaddığını demək mümkündür. Vizual olaraq ABŞ-in vədləri və ya təqdimat əsas deyil - əsas potensialın yaratdığı imkanlardır. Başqa sözlə, sənəddə qeyd edilən "ikitarəfli strateji əlaqələr" in inkişafının hansı sahələr üzrə olacağı, bu sahələrin real mövcudluğu, hətta əlaqələrin mümkünlüyü belə müzakirə predmetidir. İclasda toxunulan məsələlərə göz gəzdirdikdə əsas məsələlərdən biri ki-mi ikitərəfli münasibətlərin möhkəmləndirilməsinə rast gəlinir ki, bu da siyasi leksikonda...

Bax səh. 6

Zurabışvili yenidən prezident seçiləcəkmi?

Qonşu Gürcüstanda böyük ajiotaja səbəb olan "Xarici təsirin şəffaflığı haqqında" qanun qəbul edildikdən sonra cəmiyyət və siyasi müxalifət gələn il keçiriləcək parlament seçkilərinə fokuslanıb. O cümlədən Gürcüstan Prezidenti Salome Zurabışvili deyib ki, o, ikinci müddətə namizədliyini irəli sürmək imkanını istisna etmir, lakin bunun üçün ilk növbədə müxalifətin 2024-cü il oktyabrın 26-da keçiriləcək parlament seçkilərində qalib gəlməsi lazımdır.

Dövlət başçısı bu barədə gənclərlə görüşündə bildirib: "Mən dəfələrlə demişəm və yenə də təkrar edirəm ki, işimizi sona çatdırmaq üçün lazım olan yerdə olacağam. ...Nəticəni (parlament seçkilərinin nəticəsi - red.) müdafiə edəcəm, onu Brüsselə çatdıracağam və danışıqların aparılacağına dair təsdiq alacağam şəxs olmaq istəyirəm. Bu prezident rolunda olacağam, ya yox, gələcək göstərəcək. Hər şeyə hazırəm", - deyərək Zurabışvili vurğulayıb.

Qeyd edək ki, Salome Zurabışvili 2018-ci ildə Gürcüstanın Prezidenti seçilib. Gürcüstanın növbəti prezidenti isə ümumi, ümumxalq səsverməsi ilə deyil, 300 seçici tərəfindən seçiləcək. Onların arasında parlament üzvləri və yerli...

Bax səh. 6

**Hindistan və
Pakistan
barışacaq mı?**

Bax səh. 7

**NATO-da
fikir ayrılıqları...**

Bax səh. 6

Hazırda qlobal miqyasda yaranan əsas çağırışlardan biri iqlim dəyişikliyi ilə bağlıdır. Sənayenin inkişafı, atmosfərə atılan qazlar qlobal istiləşməyə təkan verib və bu da öz növbəsində ciddi iqtisadi və sosial fəsadlara gətirib çıxarır. Bəzi ölkələr qlobal istiləşmənin nəticəsi olaraq okeanların səviyyəsinin qalxmasından, digər ölkələr isə qida landıqları mənbələrdə suyun azalmasından əziyyət çəkirlər. Xəbərdarlıq edilir ki, əgər tem-

peraturun artması belə davam edərsə, onda 130-200 ildən sonra Yerdə həyat mövcud olmayacaq.

Belə bir şəraitdə Azərbaycanın liderlik keyfiyyətləri nümayiş etdirməsi və noyabrda ev

sahibliyi edəcəyi COP29 konfransına məsuliyyətli hazırlıqlar həyata keçirməsi, tədbirlə bağlı

ciddi gündəlik müəyyənləşdirilməsi, kiçik ada dövlətlərinin mövcudluq probleminə və digər

aktual məsələlərə diqqət çəkilməsi beynəlxalq səviyyədə müsbət nümunə kimi qəbul olunur. Elə bu günlərdə Almaniyanın Bonn şəhərində keçirilən BMT-nin İqlim Dəyişmələri üzrə Çərçivə Konvensiyasının Yardımçı Qurumunun 60-cı sessiyasında iştirak edən bir sıra QHT-lər Azərbaycanın COP29 ölkəsi kimi bütün maraqlı tərəflərlə dialoq və əməkdaşlığı təşviq edən fəaliyyətini təqdir edən bəyanat yayıb.

Azərbaycan ümid yeridir!

Bonn Bəyanatı: Bakının indiyədək ən inklüziv COP-a ev sahibliyi edəcəyinə inanırıq

Beynəlxalq səviyyədə ölkəmizə və onun Liderinə olan rəğbət artır

İqlim dəyişikliyinə təhdidlərdən heç bir ölkə sığortalanmayıb. O cümlədən Azərbaycan da iqlim dəyişikliyi Xəzər dənizinin sahilinə nəzər salarkən görünür. İldən-ilə biz dənizin geri çəkildiyinin şahidi oluruq. Bunun səbəbi isə iqlim dəyişikliyi və insanların qeyri-rasional fəaliyyətidir.

Azərbaycan yaranan qlobal təhdidlərə qarşı mübarizədə beynəlxalq həmrəyliyin gücləndirilməsinin zəruriliyi mövqeyindən çıxış edir. Möhz dövlətlərin milli səviyyələrdə görükləri tədbirlərlə və fəaliyyətləri uzlaşdırmaqla qlobal təhdidlərə qarşı mübarizənin səmərəliliyini artırmaq mümkündür. BMT-nin bəyan etdiyi Davamlı İnkişaf Məqsədlərinə qoşulan Azərbaycan milli səviyyədə ekoloji siyasətinin konkret istiqamətini müəyyənləşdirib - bu, yaxın perspektivdə "sıfır emissiya" hədəfinə çatmaqdır. COP29 tədbirinə ev sahibliyi etməyin məsuliyyətini öz üzərinə götürməklə Azərbaycan həssas yanaşmasını bir daha nümayiş etdirib. Hazırda Azərbaycan beynəlxalq iqlim konfransına intensiv hazırlıqlar həyata keçirir. İndiyədək bir sıra proaktiv addımlar atılıb. Hazırda tərəfdaşlarla uzlaşdırılmış fəaliyyətlər davam etdirilir. O cümlədən COP28-ə ev sahibliyi etmiş Birləşmiş Ərəb Əmirlikləri (BƏƏ) və növbəti COP-a ev sahibliyi edəcək Braziliya ilə birlikdə "Troyka" təsis edilib.

Azərbaycanın bütün dünya və gələcəyimiz üçün çox vacib olan məsələyə milli səviyyədə həssas yanaşması və qlobal təhdidlərə qarşı həmrəyliyin gücləndirilməsi təşəbbüslərindən çıxış etməsi beynəlxalq sə-

viyyədə diqqətlə izlənilərək dəstəklənir. Xatırladaq ki, bundan əvvəl ABŞ, Böyük Britaniya, Almaniya, Belçika, Niderland, İtaliya, Macarıstan, Avstraliya, Pakistan, Nigeriya, Əlcəzair, Kamerun, Meksika, Hindistandan olan QHT-lər və ictimai fəallər Azərbaycan Milli QHT Forumuna məktub ünvanlayaraq, COP29-a ev sahibliyi edən ölkəmizə güclü dəstək ifadə ediblər. Məktubda Bakıda keçiriləcək COP29-un vacibliyi vurğulanıb, bu tədbirdən böyük gözləntilər olduğu diqqətə çatdırılıb və Azərbaycanla həmrəylik ifadə olunub.

Almaniyanın Bonn şəhərində keçirilən BMT-nin İqlim Dəyişmələri üzrə Çərçivə Konvensiyasının Yardımçı Qurumunun 60-cı sessiyasında iştirak edən bir sıra QHT-lərin Azərbaycanın COP29 ölkəsi kimi bütün maraqlı tərəflərlə dialoq və əməkdaşlığı təşviq edən fəaliyyətini təqdir edən bəyanat imzalamaları ölkəmizə güclü beynəlxalq dəstəyin daha bir ifadəsidir. Bəyanatda deyilir: "Biz, aşağıda imzası olan vətəndaş cəmiyyəti təşkilatları qlobal ictimaiyyəti davamlı və yaşıl gələcəyə doğru istiqamətləndirmək kimi mühüm vəzifəyə rəhbərlik edən COP29 Sədrliyinə və tədbirə ev sahibliyi edəcək Azərbaycana öz dəstəyimizi bildiririk. Vətəndaş cəmiyyəti təbliğat, monitoring, təmsilçilik və innovativ həllər təmin etməklə, iqlim dəyişmələri danışıqlarına öz töhfəsini verir. İqlim məsələləri ilə bağlı ictimaiyyətin məlumatlılığının artırılmasından tutmuş daha güclü iqlim siyasətinin icrasına nail olmaq üçün biz müxtəlif icmaların, xüsusən də həssas və təcrid vəziyyətinə düşmüş

qrupların narahatlıqlarını danışıqlarda ön plana çıxarıraq. Bu baxımdan COP29-a sədrlik və ev sahibliyi edəcək Azərbaycannın bütün maraqlı tərəflərlə dialoq və əməkdaşlığın təşviqində rolu çox əhəmiyyətlidir".

Ümumilikdə, son dörd ayda 50-dən çox ölkəni təmsil edən 360-dan artıq QHT və ictimai fəal birgə bəyanatlar yayaraq, Azərbaycanın COP29 üzrə qlobal liderliyini təqdir edib. Bu təşkilatlar arasında inkişaf etməkdə olan regionların təmsilçilərinin üstünlük təşkil etməsi də müşahidə olunur. Bu isə o

İqlim dəyişikliyi və onun yaratdığı fəsadlar barədə müzakirələr müxtəlif platformalarda və məkamlarda aparılır. Bu, özlüyündə yaxşı haldır. Ancaq təəsüf ki, bir sıra hallarda müzakirələrin praktiki müstəvidə davamı gəlmir, vəziyyətə təsiredici qərarlar zamanında qəbul olunmur. Belə yanaşma Azərbaycan üçün qəbul edilməzdir. Fəaliyyətlər nəticəyönümlü olmalıdır və burada yerli icmaların səsi eşidilməlidir. Azərbaycan COP tarixində iqlim dəyişik-

Azərbaycanın ən inklüziv COP-a ev sahibliyi edəcəyinə böyük inam

nəzərə alınmasını təmin etmək vacibdir. İqlim fəaliyyətinə təkan vermək üçün vətəndaş cəmiyyətinin əsas rolunu dərk etməklə, QHT nümayəndələrini qərarların qəbulu proseslərinə fəal şəkildə cəlb etməklə, insanların və planetin ehtiyaclarını prioritet elan etməklə, biz Azərbaycanın indiyədək ən inklüziv COP-a ev sahibliyi edəcə-

ki, daha səmərəli tədbirlər görülməli, daha həssas yanaşma sərgilənməlidir. Azərbaycan burada da konkret nəticəyə nail olmaq əzmi nümayiş etdirir. Hazırda kiçik ada dövlətləri ilə fəal iş aparılır. Onların dəstəklənməsi məqsədilə xüsusi fondun yaradılması planlaşdırılır. Ölkəmiz COP29-un ev sahibi kimi kiçik ada dövlətləri üçün ciddi gündəlik müəyyənləşdirib. Təsədüfi deyil ki, bəyanatda Azərbaycanın inkişaf etməkdə olan dünyanın ehtiyaclarını nəzərə alaraq, bu ölkələrdə yaşayan yüz milyonlarla insanın, o cümlədən inkişaf etməkdə olan kiçik ada dövlətlərinin iqlim dəyişmələri ilə bağlı çətinliklərini dilə gətirməsi, həlli üçün ardıcıl səy göstərməsi xüsusi vurğulanır. Bundan başqa, COP29 üzrə iqlim dəyişmələrinin həllində qlobal liderliyi öz üzərinə götürən Azərbaycanın mənalı əməkdaşlığa, iddialı öhdəliklər götürülməsinə, inkişaf etmiş və inkişaf etməkdə olan ölkələr arasında yeni maliyyə hədəfi üzrə konsensusa nail olacağına və hamı üçün bərabər və ədalətli gələcəyin qurulmasına doğru ciddi addımlar atacağına əminlik ifadə olunur. Bəyanat bu sözlərlə yekunlaşır: "Bonn konfransında iştirak edən vətəndaş cəmiyyəti təmsilçiləri iqlim sazişlərinin məqsədlərinə nail olmaq üçün bütün maraqlı tərəflərlə əməkdaşlığa hazırdır. Biz birlikdə əmin ola bilərik ki, COP29 dayanıqlı gələcəyə doğru mühüm mərhələni uğurla başa vuracaq".

Mübariz ABDULLAYEV

deməkdir ki, Prezident İlham Əliyevin inkişaf etməkdə olan dünyanın problemlərini ardıcıl şəkildə qaldırması, qlobal təşəbbüslərlə çıxış etməsi dünyanın müxtəlif regionlarda böyük maraqla qarşılını, diqqətlə izlənilir və Azərbaycana, onun Liderinə olan rəğbəti artırır. Xarici QHT-lərin bəyanatlarında Azərbaycanı ümid yeri kimi yanaşılması da bunun bariz nümunələrindən biridir.

liyinin fəsadlarına məruz qalan ölkələr və cəmiyyətlər üçün ən olcətan və faydalı iqlim konfransı keçirməyi hədəfləyib. Yuxarıda bəhs olunan bəyanatda bu məqama xüsusi diqqət çəkilib. Xarici QHT-lərin Bonn bəyanatında qeyd edilir ki, "həssas və təcrid vəziyyətinə düşmüş icmaların, o cümlədən yerli xalqların, qadınların və gənclərin səslərinin danışıqlar prosesində eşidilməsini və

cəyinə inanırıq".

Hazırda iqlim dəyişikliyinə fəsadlarından ən çox kiçik ada dövlətlərinin təsirləndiyi heç kəsə sirt deyil. Dörd bir tərəfdən su ilə əhatə olunan bu ölkələr üçün okeanların səviyyəsinin yüksəlməsi bir mövcudluq məsələsinə çevrilib. Onlar üçün zaman gözləmir. COP29-a ev sahibliyi edəcək Azərbaycanın mövqeyi ondan ibarətdir

Azərbaycan və Çinin müəllifi olduğu layihə...

Avropa İttifaqı Orta Dəhlizin reallaşması üçün səylərini daha da artırmaqdadır

İyunun 12-də Astanada Orta Dəhliz üzrə Avropa İttifaqı-Mərkəzi Asiya Koordinasiya Platforması işə başlayıb. Avropa Komissiyasının beynəlxalq əməkdaşlıq üzrə baş direktoru Henrik Holole və Avropa İttifaqının (Aİ) Qazaxıstandakı səfiri Kestutis Yankauskasın qatıldığı tədbirdə Orta Dəhliz üzrə əməkdaşlığın inkişafına dair imkanlar müzakirə edilib, region ölkələrinin bu tranzit aliyansında vahid birliyin perspektiv əhəmiyyətinə dair fikirlər səsləndirilib. Trans-Qazaxıstan dəhlizinin Trans-Xəzər Beynəlxalq Nəqliyyat Marşrutuna (Orta Dəhliz) sıx əlaqələndirilməsi üçün yeni infrastrukturların yaradılması və ümumilikdə Orta Dəhlizin böyük coğrafi imkanları nəzərə alınmaqla nəqliyyat hərəkətiliyinin intensivləşdirilməsi üçü bərməyə yatırılması məsələlərinə toxunulub.

Avropa Komissiyasının beynəlxalq əməkdaşlıq üzrə baş direktoru Henrik Holole Mərkəzi Asiya ölkələrinin Orta Dəhlizin formalaşması istiqamətində səylərini müsbət dəyərləndirib, onların bu iradəsi sayəsində vahid Asiya-Avropa nəqliyyat blokunun tam rentabelli işinin təmin ediləcəyini vurğulayıb. Bu prosesdə Aİ-nin bütün zəruri dəstəkləri verəcəyi xatırlanıb.

Qeyd edək ki, Transxəzər

Beynəlxalq Nəqliyyat Marşrutu Çin, Qazaxıstan, Xəzər dənizi, Azərbaycan, Gürcüstan və daha sonra Türkiyə və Avropa ölkələrinə qədər uzanan böyük bir nəqliyyat arteriyasıdır. Bu layihənin yaradıcılarından və əsas təşəbbüskarlarından biri Azərbaycanıdır. Rəsmi Bakı Çin və Aİ ilə bu layihənin imkanlarını bir neçə il əvvəl geniş müzakirə edib və beynəlxalq nəqliyyat arteriyalarının əsas qovşaqlarından birinə çevirməyi təklif edib. Xüsusilə də son 2 ildə regionda yaranmış yeni geosiyasi dönüşün meydanı meydana çıxması nəqliyyat-logistika xətlərinin şəxələndirilməsi reallıqlara əsaslanaraq ölkəmiz regiondakı marşrutların çoxsaylılığının təmin edilməsində aktiv rol oynamağa başlayıb. Azərbaycan Xəzər regionunu beynəlxalq huba çevirmək üçün Trans-Xəzər nəqliyyat xəttinin imkanlarını və gerçəkliyini global səviyyədə bəyan edib və bu təşəbbüslər Avropa Komissiyası tərəfindən birmənalı olaraq dəstəklənib. Ötən ay Laçında keçirilən

"COP29 və Azərbaycan üçün Yaşıl Baxış" beynəlxalq forumunda bir daha gündəmə gətirilən TransXəzər layihəsinin qlobal aliyansın bir daha xüsusi marağında olduğu diqqəti cəlb edib.

Yeni İpək Yolunun əsas müəllifi olan Çin bu layihənin gerçəkləşməsində Azərbaycanın iradəsini xüsusilə müsbət dəyə-

ricin Transxəzər Beynəlxalq Nəqliyyat Dəhlizinin inkişafı üçün liderliyini də yüksək dəyərləndirmiş və bu məsələdə rəsmi Pekinin ölkəmizdə siyasi-iqtisadi dəstəyini ifadə etmişdir. Cənab Siaoyun qənaətinə görə, Çin Orta Dəhlizin ən axıcı və hərəkətverici qoluna çevrilə biləcək Transxəzər Nəqliyyat Dəhlizinə müsbət yanaşır və bu

və beləliklə də milli gəlirlərin artmasına töhfə verir.

Qeyd edək ki, Prezident İlham Əliyev də Transxəzər Beynəlxalq Nəqliyyat Dəhlizinə böyük ehtiyacın yaranmasına diqqət çəkərək vurğulayıb ki, Çindən gələn və Azərbaycandan keçən yüklərin ildən-ilə həcmi artır. Həmin malların əsas hərəkətə zolağı Mərkəzi Asiyanı əhatə edir və Xəzər üzərindən Azərbaycan vasitəsilə Avropaya ünvanlanır. Bu isə faktiki olaraq sözügedən dəhlizin formalaşdığını və artıq hərəkət üçün açıq olduğunu göstərir.

Məhz Çin və Azərbaycanın artan təşəbbüskarlığı sayəsində

Mərkəzi Asiya ölkələrinin TransXəzərə cəlb olunması daha da aktuallaşıb və hüquqi-iqtisadi əsaslar yaranıb. 2024-cü ilin mart ayında Qazaxıstan Prezidenti Qasım-Jomart Tokayevin Azərbaycana dövlət səfəri zamanı Siandan Bakıya gələn konteyner qatarının birgə qarşılana-

lənndirir. Şanxay Beynəlxalq Araşdırmalar İnstitutunun Rusiya və Mərkəzi Asiya Araşdırmaları Mərkəzinin direktoru Çianq Siaoy Çin ilə Azərbaycan arasında əlaqələrin inkişafına toxunarkən Cənub və Şimal, Şərq və Qərb nəqliyyat körpülərinin üzərində mövqe tutan Azərby-

şahədə Azərbaycanla birgə zəruri addımlar atmağa hazırdır. Çünki bu dəhliz qloballaşmanın iqtisadiyyata mənfi təsirlərini azaldır və böyük bir coğrafiyada iqtisadi integrasiyanı böyütmək üçün regional inkişafa ciddi tökan yaradır. Həmçinin, beynəlxalq səviyyədə yüklərin daşınması

ma mərasimi keçirilib və bu, Çin-Qazaxıstan-Azərbaycan nəqliyyat ittifaqının faktiki nümayiş kimi yadda qalıb. Qazaxıstan Çinlə iqtisadi-ticarəti münasibətlərin inkişafı fonunda Pekinin bu dəstəyinə arxalanaraq TransXəzərə olan ehtiyacını bəyan edib. Digər Mərkəzi Asiya ölkələri də bu dəhlizin imkanlarını dəyərləndirərək eyni mövqeyə nümayiş etdirir. Özbəkistanın, Qırğızıstanın, Tacikistanın dövlət başçılarının son dövrlərdə Azərbaycana səfərləri zamanı ən aktual mövzulardan biri də məhz Transxəzər Beynəlxalq Nəqliyyat Dəhlizinin yaradılması ilə bağlı olub.

Göründüyü kimi, Azərbaycanın əsas oyunçu və mərkəzi coğrafiya olduğu TransXəzər dəhlizinin fiziki sxemi artıq formalaşmaq üzrədir. Bu dəhlizin növbəti dayanacağı Zəngəzur xətti olacaq ki, nəticədə Çin və Mərkəzi Asiya ölkələri ilə Avropa ölkələri arasında nəqliyyat əlaqələrinin şəxələndirilməsi tam təmin ediləcək. Beləliklə, ikitərəfli, üçtərəfli və çoxtərəfli əməkdaşlığın simvoluna çevrilən Transxəzər Nəqliyyat Dəhlizi Azərbaycan müasir geoiqtisadi və geosiyasi platformalarda yerini və mövqeyini daha da gücləndirəcək.

ELBRUS

Sülhün bir addımlığında...

İrəvan sənədi imzalamağa hazırdır?

Cənubi Qafqazda sülhün və təhlükəsizliyin təmin olunması, o cümlədən Azərbaycanla Ermənistan arasında münasibətlərin normalaşdırılması bütövlükdə regionun gələcəyi üçün böyük əhəmiyyət daşıyır. Azərbaycan regionda sülhün təmin olunması naminə irəliləyən təşəbbüsləri həmişə nəzərdən keçirir. Ölkəmiz hər zaman sülhə sadıqlıq göstərərək, məsələlərin danışıqlar yolu ilə həllinə tərəfdar kimi çıxış edib. Təsədüfi deyil ki, Azərbaycanla Ermənistan arasındakı sülh prosesi də məhz ölkəmizin təşəbbüsü ilə başlayıb.

2020-ci il Vətən müharibəsi və 2023-cü il lokal antiterror tədbirləri Azərbaycanın ərazi bütövlüyünü və suverenliyini təmin edib. Qarşıdakı mərhələ isə regionda təhlükəsizlik mühitinin formalaşması istiqamətində olmalıdır. Ermənistanın sülhlə bağlı real konstruktiv mövqe nümayiş etdirəcəyi təqdirdə sülh sazişini imzalamaq mümkündür. Artıq rəsmi İrəvan tərəflər arasında sülh sazişinin imzalanmasının vaxtının çatdığını anlamağa başlayıb. Bunu Ermənistanın baş naziri Nikol Paşinyanın ötən gün jurnalistlərə açıqlamasından da görmək mümkündür. Paşinyan parlamentdə KİV nümayəndələ-

rinin suallarını cavablandırarkən deyib ki, biz bir ay ərzində sülh sazişini imzalamağa hazırıq. Onun fikrincə, sülh sazişi layihəsinin mövcud mətni olduqca yetkindir. Paşinyan mətnə düzəlişlər edib biləcəyini də vurğulayıb.

Xatırladaq ki, erməni tərəfi sülh sazişi layihəsinin mətnini bu ayın əvvəlində Azərbaycana təqdim edib. Bunu iyunun 5-də Azərbaycanın xarici işlər naziri Ceyhun Bayramov macarıstanlı həmkarı ilə keçirilən birgə mətbuat konfransında təsdiqləmişdi. “Bir neçə gün öncə biz Ermənistan tərəfindən yeni layihə aldıq. Onu deyim ki, orada sülh sazişi layihəsi üzrə açıq qalan məsələlərin sayında azalma mövcuddur. Bir sıra maddələr üzrə pozitiv inkişaf müşahidə edilməkdədir. Yəni biz burada müsbət dinamika müşahidə edirik”, - deyən nazir vurğulamışdı. Halbuki, 10-11 may tarixlərində Azərbaycan və Ermənistan xarici işlər nazirlərinin Qazaxıstanın Almatı şəhərində keçirilən görüşündə bir sıra məsələlərin açıq qaldığı bildirilmişdi. Görüşlə bağlı verilən rəsmi açıqlamada “Nazirlər delimitasiya üzrə irəliləyişi və bununla bağlı əldə edilmiş razılaşmaları alqışlayıblar.

Nazirlər və onların nümayəndə heyətləri “Azərbaycan və Ermənistan arasında sülhün və dövlətlərarası münasibətlərin təsis edil-

dirməyə razılaşılıb” fikirləri bəzi istiqamətlərdə razılaşdırılmamış məqamların qaldığına bir işarə idi. Lakin bu görüşdən son-

məsi haqqında ikitərəfli Saziş” layihəsinin müddəalarının müzakirəsini davam etdiriblər. Tərəflər hələ də fikir ayrılıqlarının mövcud olduğu açıq qalan məsələlər üzrə danışıqları davam et-

dir. Saziş üzrə layihənin qarşılıqlı mübadiləsi nəticəsində tərəflərin daha da yaxınlaşması, razılaşdırılmamış məqamların bəzilərini həll edilməsi mümkün görünür. Həm Azərbaycanın XİN başçısı-

nın, həm də erməni tərəfinin son açıqlamaları da bunu deməyə əsas verir.

Yeri gəlmişkən, Ermənistanın baş naziri Paşinyanla yanaşı, xarici işlər naziri Ararat Mirzoyan da sülh prosesi ilə bağlı açıqlama verib. Mirzoyan bildirib ki, Azərbaycanla regionda uzunmüddətli sülhü bərqərar edə biləcək sülh sazişinin imzalanması üçün real imkan var: “Bir daha təsdiqləmək istərdim ki, Ermə-

çəkəməlidir. Hətta baş nazir Paşinyan ötən gün parlamentdə jurnalistlərə açıqlamasında sülh müqaviləsi imzalanana qədər Azərbaycan və Ermənistan arasında kommunikasiyaların açılmasını mümkün hesab etdiyini deyib. Bu, o deməkdir ki, artıq rəsmi İrəvan kommunikasiyaların açılmasının özü üçün nə qədər faydalı olduğunu dərk etməyə başlayır. Çünki kommunikasiyalar açılmadan Ermənistan

Ermənistan regional kommunikasiyaların açılmasına razılıq verməyə məcburdur

nistan Azərbaycanla münasibətlərin normalaşması və 1991-ci il Alma-Ata bəyannaməsi əsasında ərazi bütövlüyünün qarşılıqlı tanınması və sərhədlərin demarkasiyası prosesinə sadiqdir. Sülh sazişinin layihəsini başa çatdırmaq üçün real imkan, tarixi şans var. Onun imzalanması regionda uzunmüddətli sülh üçün yeni qapı açar bilər”. O, həmçinin qeyd edib ki, Ermənistan ölkələrin suverenliyinə, bərabərlik və qarşılıqlıq prinsiplərinə tam hörmət əsasında bütün regional kommunikasiyaların açılmasına maraqlıdır.

Burada vacib məqamlardan biri Mirzoyanın regional kommunikasiyaların açılmasına diqqət

blokada da qalmaqda davam edəcək ki, bu da ölkənin iqtisadiyyatının itirilməsi deməkdir. Əslində, regional kommunikasiyaların açılması Ermənistanın öz üzərinə götürdüyü öhdəliklərdən biridir. Sülh sazişinin layihəsini başa çatdırmaq üçün real imkan, tarixi şans var. Onun imzalanması regionda uzunmüddətli sülh üçün yeni qapı açar bilər”. O, həmçinin qeyd edib ki, Ermənistan ölkələrin suverenliyinə, bərabərlik və qarşılıqlıq prinsiplərinə tam hörmət əsasında bütün regional kommunikasiyaların açılmasına maraqlıdır.

NARDAR

Ukraynanın Bərpası Konfransında...

Bərpa prosesi ilə yanaşı, Kiyevə hərbi dəstəyin artırılması da gündəmə gəlib

Zelenski: 7 “Patriot” sistemə ehtiyacımız var

Mövzu bərpa məsələsinə həsr olunsada, Ukrayna Prezidenti Volodimir Zelenski sözügedən tədbirdə hərbi yardımın artırılmasını da istəyib. Onun sözlərinə görə, Ukraynanın böyük şəhərlərini Rusiyanın hava zərbələrindən qorumaq üçün 7 “Patriot” sistemə ehtiyac var: “Almaniya hava hücumundan müdafiə sahəsində bizə kömək edən global liderdir. “Patriot”lar, IRIS-T-lər və digər sistemlər üçün təşəkkür edirik. Böyük şəhərlərimizi qorumaq, Ukraynada normal həyatı təmin etmək üçün bizə ən azı 7 “Patriot” sistemi lazımdır”. Zelenski qeyd edib ki, Ukrayna Almaniya, Niderland, ABŞ və digər tərəfdaşlarla birgə ölkəni hava hücumundan müdafiə ilə təmin etməyə çalışır: “Bu, sülhün yaxınlaşdığına inamı bərpa edəcək”.

Ukraynanın Baş naziri Denis Şmyqal isə bildirib ki, Ukraynanın növbəti 10 il ərzində illik 10-30 milyard dollar investisiyaya ehtiyacı var: “Platformanın fəaliyyəti ilə bağlı vəzifələrin və prioritetlərin aydın şəkildə təsvir edilməsi vacibdir. İlk növbədə, bu, Ukraynanın maliyyə sabitliyidir. Bizim üçün tərəfdaşların dəstəyinin proqnozlaşdırıla bilən, ritmik və sabit olması vacibdir. Bərpa, xarici bazarlara çıxış və təkmilləşdirilmiş logistika üçün tərəfdaşlarımızın investisiyalarına ehtiyacımız var və yaxın 10 ildə Ukraynaya illik 10-30 milyard dollar sərmayə lazımdır”.

Konfransda çıxış edən Azərbaycanın xarici işlər naziri Ceyhun Bayramov Ukrayna ətrafında vəziyyətlə əlaqədar Azərbaycan

Şolts: Almaniya Ukraynaya hava hücumundan müdafiə sistemi verəcək

Almaniya Kansleri Olaf Şolts isə çıxışında bildirib ki, Almaniya yaxın aylarda kritik infrastrukturun qorunması üçün Ukraynaya hava hücumundan müdafiə sistemi, raket və döyüş sursatı verəcək. O deyib: “Biz Ukraynaya üçüncü “Patriot” hava hücumundan müdafiə sistemi, “IRIS-T”, “Gepard” qurğuları, raketlər və döyüş sursat-

ları tədarük edəcəyik. Bunların hamısı yaxın aylarda və həftələrdə Ukraynaya göndəriləcək”. Şolts qeyd edib ki, Almaniya Kiyevin şəhərlərinin və kritik infrastrukturun Rusiya hücumlarından müdafiəsini gücləndirmək üçün daha çox hava hücumundan müdafiə sistemləri, raketlər və döyüş sursatları göndərir.

Kansler konfransdakı açıqlıq nitqində bərpa tədbirlərində özəl kapitalın əhəmiyyətini qeyd edərək, bunun da iqtisadi cəhətdən əsaslandırılmalı olduğunu vurğulayıb: “Erkən mərhələdə iştirak edənlər, indi Ukrayna ilə iqtisadi əlaqələrini inkişaf etdirənlər və genişləndirənlər üstünlük əldə edəcəklər”.

Brüssel Ukraynanın Al-yə üzvlüyü ilə bağlı danışıqlara başlamalıdır

Avropa Komissiyasının Prezidenti Ursula Fon der Lyayen isə çıxışında deyib ki, rəsmi Kiyev Avropa Komissiyasının Ukraynanın Avropa İttifaqına (Aİ) daxil olması prosesi üçün müəyyən etdiyi bütün islahatları və dəyişiklikləri həyata keçirib. Buna görə Brüssel bu il iyun ayının sonuna qədər Ukraynanın Al-yə üzvlüyü ilə bağlı Kiyevlə

danışıqlara başlamalıdır. O qeyd edib ki, Ukrayna Rusiyanın işğal siyasəti şəraitində qanunun aliliyinin möhkəmləndirilməsi və korupsiyaya qarşı mübarizə də daxil olmaqla zəruri islahatlar və demokratik dəyişikliklər həyata keçirir. Bu çərçivədə Avropa Komissiyasının Prezidenti Ukraynanın nailiyyətlərini təsirli adlandırır, davamlı və etibarlı tərəfdaş olaraq qaldığı üçün Kiyevə təşəkkür edib.

Ukraynanın növbəti 10 il ərzində illik 10-30 milyard dollar investisiyaya ehtiyacı var

tərəfindən göstərilən humanitar yardımlar, reabilitasiya proqramları və yenidənqurma işləri barədə ətraflı məlumat verib, ölkəmizin bundan sonra da öz müvafiq dəstəyini əsirgəməyəcəyi vurğulayıb. Azərbaycanın hər zaman Ukraynanın suverenliyi və ərazi bütövlüyünü dəstəklədiyini diq-

qətə çatdıran nazir ölkəmizin Ukrayna ətrafında yaranmış vəziyyətin ilk günlərindən etibarən hərbi əməliyyatların ən qısa zamanda dayandırılmasını, habelə münəşirinin beynəlxalq hüquq normalarına əsaslanan diplomatik həll yolunun tapılmasını dəstəklədiyini qeyd edib.

olaraq dəstəklədiyi, Ukraynaya minatəmizləmə sahəsində yardım edildiyi bildirilib.

Qeyd edək ki, konfrans çərçivəsində Ceyhun Bayramov Ukraynanın xarici işlər naziri Dmitro Kuleba ilə görüşüb. Görüş zamanı Azərbaycan-Ukrayna əməkdaşlıq gündəliyində duran aktual məsələlər, habelə bölgədəki cari vəziyyət müzakirə edilib. Ceyhun Bayramov ukraynalı həmkarını bölgədəki son vəziyyət, Azərbaycanın işğaldan azad edilmiş ərazilərdə apardığı bər-

Ceyhun Bayramov: Azərbaycan Ukraynaya 40 milyon dollar dəyərində humanitar yardım göstərüb

pa-yenidənqurma işləri, mina təhdidi, Azərbaycan və Ermənistan arasında münasibətlərin normalaşması üçün atılan addımlar, habelə maneələr barədə məlumatlandırılıb.

Ukrayna tərəfi ölkəsinə göstərilən humanitar dəstəyə və bərpa işlərinə görə təşəkkür edib.

Azərbaycanın XİN başçısı almaniyalı və bolqarıstanlı həmkarları ilə görüşüb

Azərbaycanın XİN başçısı Almaniya üzrə səfəri zamanı bu ölkənin xarici işlər naziri Annalena Berokla da görüşüb. Görüşdə nazirlər Azərbaycan-Almaniya münasibətlərinə böyük əhəmiyyət verdiklərini, əməkdaşlığın daha da genişləndirilməsində maraqlı olduqlarını qeyd ediblər. Bu il Azərbaycanın BMT-nin İqlim Dəyişmələri üzrə Çərçivə Konvensiyasının Tərəf-

lər Konfransının 29-cu sessiyasına (COP29) ev sahibliyi çərçivəsində Almaniya tərəfi ilə əməkdaşlıq üçün əlavə imkanların mövcud olduğu vurğulanıb. Bu çərçivədə Petersberq Dialoqunun birgə uğurlu təşkilinin, eləcə də hal-hazırda keçirilən Bonn Konfransının əhəmiyyəti qeyd edilib. Ceyhun Bayramov postmünəşirə dövründə bölgədə mövcud vəziyyət və realiaqlar, Azərbaycan və Ermənistan arasında normalaşma prosesindən bəhs edərək, sülh prosesi çərçivəsində mövcud problemləri və imkanları diqqətə çatdırıb. Bu çərçivədə sülh sazişinin imzalanması üçün Ermənistan Konstitusiyasında Azərbaycanın ərazi bütövlüyünə davam edən iddianın maneə olduğu xatırlanıb.

Səfər çərçivəsində Ceyhun

Cənub Qaz Dəhlizindən Azərbaycan təbii qazının Bolqarıstan-Yunanıstan İnterkonnektoru vasitəsilə Bolqarıstana ötürülməsinin, “yaşıl” enerji daxil olmaqla energetika sahəsində artan əməkdaşlığın, “Həmrəylik Halqası” çərçivəsində birgə səylərin münasibətlərə əhəmiyyətli töhfə verdiyi qeyd olunub.

Görüşdə tərəflər iki ölkə arasında siyasi dialoqun intensivləşdirilməsinin yeni perspektivli əməkdaşlıq istiqamətlərinin müəyyən edilməsi baxımından önəmli olduğunu, beynəlxalq təşkilatlar çərçivəsində, o cümlədən parlamentlərarası əlaqələr sahəsində əməkdaşlığın gücləndirilməsinin əhəmiyyət kəsb etdiyini bildiriblər.

Nardar BAYRAMLI

Qurtuluş Onun missiyası idi

Ümummilli Lider Heydər Əliyevin böyük şəxsiyyət, dövlət xadimi və siyasi lider kimi formalaşdığı dövr son dərəcə mürəkkəb, millətin və dövlətin taleyi baxımından məsuliyyətli bir zaman əlaqələri ilə yanaşı, həm də iki antaqonist ictimai-iqtisadi formasiyanın mövcudluğu illərinə təsadüf etdiyindən onun fəaliyyətinin dəyərləndirilməsi tədqiqatçılardan xüsusi istedad tələb edir.

Tələlələri və xalqları zaman-zaman ağır sınaqlara çəkir. Ulu Öndər Heydər Əliyev də ölkəmiz və xalqımızla bərabər dəfələrlə tarixin ağır sınaqlarına məruz qalmışdır. O, SSRİ-nin rəhbərlərindən biri kimi nəhəng imperiyanın ağır-acılarına, onu çökədən sosial-iqtisadi, hərbi-siyasi problemlərə yaxşı bələd olduğundan dünyanın, regionun, həmçinin sosialist düşərgəsinə daxil olan ölkələrin və xalqların da problemlərini, istək və arzularını yaxşı bilirdi. Təsədüfi deyil ki, NATO-nun sabiq baş katibi, Avropa İttifaqının ali nümayəndəsi Xavyer Solana Ulu Öndərin siyasi fəaliyyətini yüksək dəyərləndirərək yazırdı: “Bizim günlərdə hadisələr çox sürətlə cərəyan edir, qloballaşır, təhlükəsizlik məsələləri xüsusi olaraq gündəlikdə durur. Bu baxımdan prezident Heydər Əliyev kimi təcrübəli siyasətçi ilə fikir mübadiləsindən çox şey əldə etmək mümkündür. Prezident Heydər Əliyevin müdrik, uzaqgörən siyasəti nəticəsində Asiya və Avropa ilə əlaqələr güclənir, əməkdaşlıq körpüsü qurulur”.

Bu, bir həqiqətdir ki, Heydər Əliyev heyrətamiz zəkası, dövlətçilik təfəkkürü, yüksək insani keyfiyyətləri, işgüzarlığı, yenilməz iradəsi, prinsipiallığı sayəsində ölkəmizdən uzaqlarda belə dərin hörmət, ehtiram və şan-şöhrət qazanmışdır. Onu tanıyır, ondan nümunə götürürdülər. Heydər Əliyev dünya miqyasında sözünün kəsəri və sənəbəli olan nadir və fərqli siyasi lider, qürur duyduğumuz böyük azərbaycanlı idi. Fıtrı istedadı və fenomen zəkası ona hadisələrin axarını, tarixin gedişatını irəlilədən görməyə imkan verdiyinə

görə sosial-siyasi və iqtisadi problemlərin bütün spektrini diqqətlə nəzərə alır, ən çətin vaxtlarda belə siyasi müdriklik nümunəsi göstərirdi.

Ötən əsrin 90-cı illərinin əvvəlində Azərbaycanla hakimiyyətə olan və “regionun bəzi dövlətlərini parçalamığı”, “Çinə bayraq sancmağı” iddia edən AXC-Müsavat iqtidarından Heydər Əliyevə çox ağır siyasi miras qalmışdı. Şəxsi maraqların milli mənafeyi üstələməsi, təsir altında saxlaması mənfi nəticələr vermiş, idarəetmə fəlsəfəsi, dövlətçilik məfkurəsi neqativ elementlərlə yüklənmişdi. Belə bir şəraitdə geosiyasi və geostateji müstəvidə uğur qazanmaq müşkül məsələ idi. Odu ki, vaxt itirmədən qonşu dövlətlərlə sosial-siyasi və diplomatik münasibətləri, əməkdaşlıq əlaqələrini nizamlamaq, normallaşdırmaq üçün yeni siyasət doktrinası formalaşdırılmalı idi. Bu mühüm vəzifələrin həlli yeni zamanəni duyan, müasir təfəkkürə və bilgiyə malik, praktiki işdə səriştə, kreativlik, operativlik göstərən, məsuliyyət və vicdanla çalışan, sosiosentrik keyfiyyət göstəricilərinə malik şəxslərin irəli çəkilməsini tələb edirdi. Qloballaşan dünya məkanında layiqli yer tutmaq üçün bütün xalqımız, ilk növbədə, siyasi, iqtisadi və elmi elitamız yeni məqsədlər, tərəqqi və inkişaf naminə səfərbər olunmalı, cərəyan edən mürəkkəb hadisələrin bütün aspektlərini təhlil edərək yolumuzu müəyyənləşdirməli idi.

Ümummilli Lider Heydər Əliyev yaxşı bilirdi ki, Ermənistanın müharibə və münafişəyə səbəb olan əsassız ərazi iddiaları, regionda dözümsüzlüyə gətirib çıxaran millətçiliyin, dini ekstremizmin artması, texnogen və ekoloji fəlakətlər təhlükəsi, idarə edilməyən, nəzarətdən çıxan miqrasiya prosesləri, beynəlxalq terrorizmin tüğyan etməsi ölkənin qarşısına saysız-hesabsız çətinliklər çıxaraçaq. Ulu Öndər qeyd edirdi ki, yeni cəmiyyətə transformasiya prosesində iki təməl başlanğıca xüsusi diqqət yetirərək, bir tərəfdən inkişaf və yeninin yaradılmasına səy göstərməliyik, digər tərəfdən keç-

mişlə varisiyin qorunub saxlanması, qarşılıqlı əlaqəsini təmin etməliyik. Əks halda ideya-siyasi, sosial-fəlsəfi və yenilikçi dövlətçilik konstruksiyası bu iki təməl prinsip nəzərə alınmadan uğur qazana, gerçəkləşə bilməz.

Sovet dövrünün idealizə olunmasının əleyhinə olsa da, etiraf etməliyik ki, ölkəmizin inkişafının, müstəqilliyinin təməli məhz XX əsrin ikinci yarısında formalaşmışdır. Ümummilli Lider Heydər Əliyev həmin mərhələni təhlil edərək demişdir: “Azərbaycanın müasir tarixində 1969-cu ildə dönüş mərhələsinin təməli qoyuldu. Respublikanın dinamik inkişafı üçün kompleks proqramların işlənilib hazırlanmasında yorulmaz fəaliyyət, misilsiz təşəbbüskarlıq və nəhəng enerji bütün 70-ci illərin bariz əlamətinə çevrildi. 1970-1985-ci illər Azərbaycanın quruculuq salnaməsinə ən parlaq səhifələr kimi daxil olmuşdur. Baş verən dəyişikliklərin miqyasına, iqtisadi və sosial sahələrdə aparılan dərin struktur islahatlarının xarakterinə, xalqın maddi rifah halının keyfiyyətcə yeni mərhələyə keçirilməsinə görə doqquzuncu, onuncu və on birinci beşilliklər Azərbaycanın yeni tarixində ən mühüm yerləri tutur. SSRİ hökuməti Azərbaycanla əlaqədar, respublikada xalq təsərrüfatının hərtərəfli yüksəlişi və intensiv inkişafını nəzərdə tutan beş xüsusi qərar qəbul etmişdi. Azərbaycan xalqı üçün həqiqətən tarixi əhəmiyyət daşıyan bu mühüm qərarlar 70-80-ci illər arasında və daha sonrakı perspektivdə ölkənin sosial-iqtisadi inkişafının əsas istiqamətləri üzrə kompleks məsələləri müəyyənləşdirmişdi. Qəbul olunmuş proqramın həlli yolunda böyük iş aparmağa başlayan fəhlə və kolxozçular, respublika ziyalıları iqtisadiyyat və mədəniyyətin bütün sahələrində xalqın maddi və mənəvi baxımdan artan tələbatlarının təmin olunması işində çox yüksək nəticələr əldə etmişlər. Müharibədən sonrakı dövrdə ilk dəfə olaraq doqquzuncu və onuncu beşilliklər üçün xalq təsərrüfatının inkişaf planları vaxtdan əvvəl yerinə yetirilmişdi. Bu gün tam

əminliklə söyləmək olar ki, Azərbaycanın dövlət suverenliyi və iqtisadi müstəqilliyi, sistemli şəkildə artan xarici iqtisadi əlaqələri, dünya iqtisadiyyatına get-gedə daha dərin integrasiya olunması hələ 1970-1985-ci illərdə təməli qoyulmuş xalq təsərrüfatı potensialına əsaslanır”.

SSRİ-nin dağılması ərəfəsində gedən siyasi proseslər, erməni separatçıların baş qaldırması, milli xəyanətlər, torpaqlarımızın Ermənistan tərəfindən işğal, ağır siyasi, iqtisadi, hərbi böhran Azərbaycana qarşı yeridilən məkrli siyasətin planlı və məqsədli tərkib hissəsi idi. Həmin dövrdə Heydər Əliyev kimi böyük dövlət xadiminin, siyasi fenomenin Azərbaycanı qaydışı xalqımızın tarixi taleyinin həlli baxımından labüd zərurət idi. İqtisadi tənəzzül, sovet ideologiyasının iflası nəhəng imperiyanın çöküşünün qaçılmaz olmasından xəbər verirdi.

1993-cü ilin iyun ayında respublikada ictimai-siyasi vəziyyət son dərəcə ağırlaşdı. Siyasi ehtiraslar səngimək bilmirdi, hakimiyyət boşluğu, qanunların işləməməsi, torpaqlarımızın xeyli hissəsinin erməni işğalçıları tərəfindən zəbt edilməsi, əhalinin böyük qisminin yoxsulluq həddindən aşağı səviyyədə yaşaması, respublikanın milli sərvətlərinin cinayətkarcasına talanması, sosial, siyasi və mədəni həyatda qarmaqlaşmışlıq, özbaşınalıq, hərə-mərclik xalqın səbrini daşmışdı.

Yaranmış siyasi böhran müstəqil dövlətimizi məhv etmək təhlükəsi ilə üz-üzə qoymuşdu. Xilaskar axtarışında olan xalq öz taleyini yalnız böyük dövlət xadimi, ağır sınaqlardan şəərəflə çıxmış Heydər Əliyevə etibar etmək qərarına gəlmişdi. Ulu Öndər xalqın ısrarlı və təkidli tələbləri ilə iyunun 9-da Naxçıvandan Bakıya gəldi, iyunun 13-də işə mətbuat nümayəndələri ilə birlikdə Gəncə şəhərinə get-

di, vəziyyətlə tanış olduqdan sonra məsləhət və tövsiyələrini verərək Bakıya qayıtdı. İyunun 15-də Heydər Əliyev Azərbaycan Respublikası Ali Sovetinin sədri seçildi. Ümummilli Lider həmin iclasda çıxış edərək yaranmış ağır məqamda xalqın birliyinin vacib olduğunu əsaslandırdı: “Mən burada Milli Məclisin iclasında, bu tribunadan özümü bütün Azərbaycan vətəndaşlarına tuturam, bizim qardaşlarımızı, bacılarımıza, övladlarımıza, birləşdirirəm ki, bizim respublika indi ağır vəziyyətdədir. Bizim ən böyük çətinliyimiz, bir də deyirəm, işğal olunan torpaqlarımızı geri qaytarıb Azərbaycanın ərazi bütövlüyünü, suverenliyini təmin etməkdən ibarətdir. Ona görə bütün daxili iğtişaşlar, daxili didişmələr kənara qoyulmalıdır... Bütün xalq da bilməlidir ki, indi biz hamımız bir olmalıyıq. Azərbaycanın bu faciəli dövründə biz böyük fəlakət qarşısındaıq. Bu dövrdə bütün qüvvələr birləşməlidir, bütün siyasi partiyalar, bütün siyasi qüvvələr, bütün siyasi və ictimai təşkilatlar, bütün insanlar hamısı birləşməlidir. Hamı kin-küdurəti kənara qoymalıdır, hamımız birləşib Azərbaycanı bu ağır vəziyyətdən çıxarmalıyıq”.

1993-cü ilin iyun hadisələri zamanı təhlükəli vətəndaş qarşıdurmasını, qardaş qırğını aradan qaldıran Heydər Əliyev Azərbaycan tarixinə Qurtuluş mübarizəsinin lideri kimi daxil oldu, dövlətçiliyin xilaskarı kimi şəərəflı bir ad qazandı, ölkəni parçalanmaq, məhv etmək təhlükəsindən xilas etdi. 1993-cü il oktyabrın 3-də keçirilən prezident seçkilərində Azərbaycan xalqı yekdilliklə onu seçməklə Ulu Öndərə tükənməz sevgisini, inam və etibarını ifadə etmiş oldu.

Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisinin vətəndaşlardan,

siyasi partiyalardan, ictimai təşkilatlardan, ziyalılardan daxil olan çoxsaylı müraciətləri nəzərə alaraq 1997-ci il iyunun 27-də qəbul etdiyi qərarda deyilir: “Azərbaycan Respublikasının Prezidenti möhtərəm Heydər Əliyev cənablarının öl-kənin dərin ictimai-siyasi və iqtisadi böhrandan çıxarılmasında, vətəndaş müharibəsinin qarşısının alınmasında, Azərbaycan Respublikasının dövlət müstəqilliyinin qorunmasında və möhkəmləndirilməsində, dövlətimizin beynəlxalq aləmdə böyük uğurlar qazanmasında, Azərbaycan dövlətçiliyinin nailiyyətlərində müstəsna xidmətləri qeyd edilsin və 15 iyun günü Azərbaycan xalqının Milli Qurtuluş Günü elan edilsin”.

Bu tarixi gün Azərbaycanın siyasi, iqtisadi, sosial və mədəni həyatında yeni dövrün, yeni tarixi mərhələnin başlanğıcı, istiqalın, müstəqilliyin, suverenliyin əbədiyyətinin rəmzi kimi dəyərləndirilir. 1993-95-ci illərdə Azərbaycanın dövlətçiliyini, onun müstəqilliyini arzuolunmaz siyasi proseslərdən, təxribatlardan, dövlət çevrilişi cəhdlərindən qoruyan Ulu Öndər ölkənin strateji maraqlarını beynəlxalq güc mərkəzlərinin, regionun və Qafqazda xüsusi təsiri olan dövlətlərin maraqları ilə uzlaşdırmaq üçün çevik manevrlər, düşünülmüş taktiki gedişlərlə yeni xarici siyasət kursu formalaşdırmağa başladı.

Böyük dövlət xadimi Heydər Əliyev milli-demokratik dəyərlərə hər zaman əlahiddə önəm verdiyindən “Xalq dövlət üçün deyil, dövlət xalq üçündür” deyəni bütün həyatının və prezidentlik fəaliyyətinin ali məramına çevirmişdi.

*Həsən Həsənov
Yeni Azərbaycan
Partiyasının
Təftiş Komissiyasının üzvü,
Respublikanın Əməkdar
jurnalisti*

Dövlət maraqları müdafiə olunmasa... İctimai maraqların qorunması da mümkün deyil!

Kimliyindən asılı olmayaraq, vətəndaşların ən başlıca vəzifəsi dövlət maraqlarını müdafiə etməkdir. Hər bir ölkə, millət üçün ictimai və dövlət maraqları ön planda olmalıdır. Çünki bu məsələlərdə kiçik bir fikir ayrılığı son-da ölkə üçün ciddi problemlərə yol açar bilər. Dövlət maraqları müdafiə olunmasa, ölkənin suverenliyi, təhlükəsizliyi təhdid altına düşmüş olar. Dünyada baş verən siyasi-iqtisadi proseslər, geosiyasi dəyişikliklər, dövlət və ictimai maraqların mahiyyəti və təmin olunması ilə bağlı ortaya real çağırışlar qoyur.

Azərbaycan cəmiyyəti ümumilikdə ictimai və dövlət maraqları kontekstində daim birlik nümayiş etdirir. Bunun dəfələrlə şahidi olmuşuq. Bu gün Azərbaycan cəmiyyəti və Azərbaycan iqtidarı birmənalı olaraq milli maraqların keşiyində dayanır.

Bu cəmiyyətlər daha dayanıqlı olur...

Mövzu barədə “Yeni Azərbaycan” a açıqlama verən millət vəkili Məşhur Məmmədov bildirib ki, müasir dünyada milli və

dövlət maraqlarının müdafiəsi naminə vətəndaş həmrəyliyiən əldə edilməsi ən önəmli nüanslardan biridir: “Hansı dövlətlərdə ki, ictimai və dövlət maraqları naminə vətəndaşlar tək yumruq olmağı bacarır, eyni zamanda xalq-dövlət birliyi modeli uğurla tətbiq olunur, həmin dövlətlər qlobalist şüurların kataklizmlərindən uğurla çıxar bilər. Həmin cəmiyyətlər həm də daha dayanıqlı olur, dövlətlərdə ictimai-siyasi sabitlik uzun illər xalqın təhlükəsiz şəraitdə yaşamasına rəvac verir. İctimai və dövlət maraqlarının müdafiəsi kontekstində vətəndaş həmrəyliyi təmin edilməsi, həm də insanların təhlükəsiz şəraitdə yaşamağa olan inam və etiqadını daha da gücləndirmiş olur”.

Ölkəmizin uğurlu modeli...

Deputat qeyd edib ki, Azərbaycan ictimai və dövlət maraqlarının təmin edilməsi sahəsində kifayət qədər uğurlu model formalaşdırıb: “Bu gün dövlətin milli mənsubiyyətindən, dini inanıcından asılı olmayaraq, bütün vətəndaşlar üçün tolerant mühit

formalaşdırması, eyni zamanda inanc fərqliliyinə baxmayaraq, hər kəsə bərabər hüquqlu vətəndaş kimi yaşaması dövlətə olan sevginin artması ilə müşahidə edilir. Azərbaycan xalq-dövlət birliyi, ictimai və dövlət maraqları

kontekstində informasiya müharibəsində hər kəsin bir əsgər kimi fəal olması, beynəlxalq mediada, sosial şəbəkələrdə ölkəmizə qarşı informasiya hücumlarında hər kəs aktiv şəkildə dövlətin müdafiəçisi qismində çıxış edir. Hesab edirik

ki, bu gün Azərbaycan vətəndaşının dövlətin taleyində önəmli məsələlərdə göstərdiyi sücaət, milli birlik modeli indiki həssas dövrdə dünyanın bir çox cəmiyyətlərinə nümunə ola bilər. Bu baxımdan Azərbaycanda olan mühit dünya

tərəfindən milli və dövlət maraqlarının qorunması istiqamətində ardıcıl tədbirlər həyata keçirilir: “Fikrimcə, hər bir vətəndaş siyasi mövqeyindən asılı olmayaraq, öz dövlətinin milli maraqlarını qorumaqlıdır. Çünki dövlət maraqları müdafiə olunmadığı təqdirdə, ictimai maraqların da qorunması mümkün deyil. Sevincirici haldır ki, bu gün xalqımız mə-nəvi dəyərlərimizə, o cümlədən dövlətə, onun atributlarına və simvollarına böyük diqqət, qayğı göstərir. Bütün bunlar da aparılan təbliğatın nəticəsidir. Milli maraq Azərbaycan xalqının fundamental dəyər və məqsədlərini, həmçinin insan, cəmiyyət və dövlətin tərəqqisini təmin edən siyasi, iqtisadi, sosial və digər tələbatların məcmusudur. Nəzərə alsaq ki, müasir Azərbaycan sosiumu intellektual əsaslarda formalaşmış modern bir cəmiyyət kimi xarakterizə olunur. O zaman əminliklə söyləyə bilərik ki, Azərbaycan cəmiyyəti ictimai maraq və dövlət marağı məfhumlarının mahiyyətini dərk edən, bu mövqeyi ictimai, siyasi münasi-

bətlərdə və dövlətə əlaqələrində nümayiş etdirməyi bacaran, formalaşmış bir yetkin cəmiyyətdir. Bu isə ictimai maraqlarımızın yaşaması deməkdir. Göründüyü kimi, ictimai və dövlət maraqlarında xalqı ayırmaq mümkün deyil. Azərbaycan bu baxımdan vahid mövqeyə və sarılmaz birliyə sahibdir. Bundan sonrakı dövrlər üçün də bu əməl əsas götürülməlidir. Bütün ictimai-siyasi təşkilatlar da bu məsələdə aktiv olmalı, ictimai və dövlət maraqlarının müdafiəsində ön sıralarda dayanmalıdır”.

Yeganə BAYRAMOVA

Azərbaycan
Respublikasının
Medianın İnkişafı
Agentliyi

Məqalə “Azərbaycan Respublikasının Medianın İnkişafı Agentliyi”nin maliyyə dəstəyi ilə “İctimai və dövlət maraqlarının müdafiəsi” istiqaməti üzrə hazırlanmışdır

Ədəbiyyat məbədimiz 90 yaşında...

Şahənə MÜŞFİQ

Bu gün ədəbiyyatımızın qocaman söz-sənət məbədi Azərbaycan Yazıçılar Birliyinin yaradılmasından 90 il ötür. İlk yaradılarkən Azərbaycan Yazıçılar İttifaqı adlanan qurum 1934-cü il iyunun 13-də Bakıda Azərbaycan yazıçılarınnın I qurultayında təsis olunub. O vaxta qədər Azərbaycan yazıçıları ayrı-ayrı ədəbi birləşmələrin tərkibində fəaliyyət göstərirdilər. 1923-cü ildə Azərbaycan yazıçılarını bir təşkilatda birləşdirmək zərurəti meydana çıxarkən bir neçə yazıçı çap etdirdikləri mürcətdə “Türk ədib və şairlər ittifaqı dərnəyi” təsis etdiklərini bildirdilər. Həmin ədəbi birlik “İldırım” adlanırdı. “Qızıl qələmlər” ədəbi cəmiyyəti də təxminən bu dövrlərdə formalaşmış, öz ətrafına gənc ədəbi qüvvələri toplamışdı. Bu cəmiyyət əsaslı və ədəbi təşkilat kimi 1925-ci il dekabrın 25-də Bakıda yaradıldı, ədəbi dərnəkləri öz ətrafında birləşdirdi. “Qızıl qələmlər” cəmiyyəti tez-tez müşavirələr, ədəbi gecələr, görüşlər, məruzələr təşkil edir, tədbirlər həyata keçirirdi. “Maarif və mədəniyyət” jurnalında, “Kommunist” və “Gənc işçi” qəzetlərində müntəzəm verilən ədəbi materiallar, “Qızıl qələmlər”, “Oktyabr alovları” almanaxları və ayrı-ayrı məcmuələr ədəbiyyatın təbliğinə, kütləvi surətdə yayılmasına xidmət edirdi. 1927-ci il iyul ayının əvvəllərində Azərbaycan yazıçılarınnın birinci ümumi yığıncağında bütün ədəbi qüvvələri bir

təşkilat ətrafında birləşdirmək qərara alındı. Beləliklə, Azərbaycan Yazıçılar Cəmiyyətinin müvəqqəti idarə heyəti yarandı. Bakıda Ümumazərbaycan yazıçılarınnın birinci (13.01.1928) və ikinci qurultayı

(20.10.1929) çağırıldı.

ÜİK(b)P MK-nın ədəbi-bədii təşkilatların yenidən qurulması haqqında 1932-ci il 23 aprel tarixli qərarından sonra Azərbaycan Yazıçılar Cəmiyyətinin yenidən qurulması haqqında təşkilatı tədbirlər görüldü və Azərbaycan Yazıçılar İttifaqı yaradıldı.

Müxtəlif dövrlərdə Məmməd Kazım Ələkbərli, Seyfulla Şamilov, Rəsul Rza, Səməd Vurğun, Süleyman Rəhimov, Mehdi Hüseyn, Mirzə İbrahimov, İsmayıl Şıxlı və

sair Azərbaycan ədəbiyyatının nəhəng şəxsiyyətlərinin rəhbərlik etdiyi birliyin 1987-ci ildən etibarən sədri Xalq yazıçısı Anar-dır.

Müasir dövrümüzdə Azərbaycan Yazı-

çılar Birliyi aktiv fəaliyyətini davam etdirərək ədəbiyyatımızın və ədiblərimizin bir yere topladığı əsas söz məbədi kimi qalmaqdadır. Çoxillik “Azərbaycan”, “Ulduz”, “Literaturny Azerbaydjan” jurnalları, “Qobustan”, “Mütercim”, “Dünya ədəbiyyatı” toplusları və “Ədəbiyyat” qəzeti Birliyin mətbu orqanı kimi Azərbaycan və dünya ədəbiyyatının sanbalı arxivə olmaqla yanaşı, bugününü də kifayət qədər əhatəli şəkildə əks etdirir.

Azərbaycan Yazıçılar Birliyinin ölkəmizin dörd tərəfində fəaliyyət göstərən bölmələri ümumazərbaycan ədəbiyyatının, incəsənətinin inkişafına xidmət edərək, yerlərdə istedadlı qələm sahiblərinin tapılıb,

aşkara çıxarılması, mətbu orqanlarda çap edilib ədəbi cəməyə təqdim olunması üçün inamla çalışır. Bu bölmələrin birgə fəaliyyəti ədəbiyyatımızın geniş mənzərəsinə əks etdirir.

Sevindirici haldır ki, Azərbaycan Yazıçılar Birliyi təkcə ölkə daxilində deyil, eləcə də ölkə xaricində, xüsusən Türk dünyasında fəaliyyətini uğurla davam etdirir, ədəbi əlaqələrinə hor keçən gün daha da artırır. Birliyin məşhur “Nətovan” klubunda

yalnız yerli yazıçıların, şairlərin deyil, eləcə də dünya ədəbiyyatının tanınmış imzalarının kitab təqdimatları keçirilir, onlarla görüşlər təşkil edilir.

Gənc ədəbiyyatçıların fəaliyyətinə xüsusi qayğı ilə yanaşan AYB iki illik olmaqla dörd dəfə ard-arda keçirdiyi “Gənc Ədiblər Məktəbi” ilə ədəbi cəməyə bir-birindən dəyərli onlarla gənc imza qazandırır. Onların yaşlı nəsil ədiblərlə görüşlərinin təşkil edilməsi, yaradıcılıq nümunələrinin AYB-nin mətbu orqanlarında dərc edilməsi, ilk kitablarının çapı, gənclər üçün ayrılmış Prezident təqaüdlərinə layiq görülmələri AYB rəhbərliyinin yorulmaz səyi nəticəsində baş tutmaqdadır.

Həmçinin, Yazıçılar Birliyi vaxtaşırı müxtəlif mövzulu antologiyalar çap etdir-məklə ölkəmizin müxtəlif yerlərində yaşayan qələm sahiblərini bir kitabda görüşdürür. Məsələn, 2021-ci ilin avqustunda Şuşada keçirilmiş Vaqif Poesiya Günləri barədə həmin ilin noyabr ayında çap olunan “Bütün yollar Şuşaya aparır...” adlı kitaba tanınmış qələm və elm adamlarının Vaqif Poesiya Günləri, eləcə də Şuşa ilə bağlı təəssürləri, səfər qeydləri toplanıb. “aybKitab” layihəsinin nəşri olan kitab Milli İrsi Mədəni Tarixi Araşdırmalar (MİMTA) Fondunun dəstəyi ilə nəşr olunub.

Qocaman ədəbiyyat məbədimizin 90 illik yubileyi münasibəti ilə başda uzun illərdir Birliyi ayaqda saxlayaraq daha da geniş fəaliyyət göstərməyində, əlaqələrinə artıraraq, bütün Türk dünyasının tanınmış ədəbiyyat ocağına çevrilməsində əvəzsiz xidmətləri olan sədr Anar müəllim olmaqla, bütün kollektivini, üzvlərini və ədəbiyyat-sevərləri təbrik edirik!

AP-nin tərkibi dəyişir - tarix təkrar olunurmu?

Avropanın siyasi simasında baş verən dəyişikliklər son 10 ildə daha kəskin hal almaqla və artan xəttlə inkişaf etməkdədir. Sırr deyil ki, özünü “hegemoniya an-samblı”ndan kənarda saxlamamaq üçün

səfərbər olan Avropada münasibətlər sistemi daha çox irrasional faktorlarla əhatə olunur. Post-Merkel dövründən etibarən isə liderizlik, bunun fonunda ideoloji boşluqlar, sistemsizlik, təşəbbüslərin

önündə yer almaq əvəzinə arxasında qalmaq, “dəstəkçi qrup” mahiyyəti “qazanmaq”, imperialist maraqların qeyri-demokratik şərtlərlə “sərgilənməsi” kimi qeyri-adekvat hallar “göz oxşa-

Son seçkilərin yaratdığı siyasi mənzərə...

yır”. Bu isə çox mənfi təzahürlərə yol açır - liberal cəmiyyət quruculuğundan

millətçi ideoloji xəttə keçid Avropa üçün heç də yaxşı gələcək vəd edə bilməz.

Son 20 ildə kim geri qaldı, kim önə çıxdı...

Avropa İttifaqının ən mühüm strukturlarından sayılan və qanunverici mahiyyət daşıyan Avropa Parlamenti “qoca qitə”nin gələcək planlaşdırması, siyasi və iqtisadi imkanlarının araşdırılması baxımından böyük əhəmiyyət daşıyır. Bu quruma seçilən üzvlər öz fəaliyyətlərini milli parlamentlərdən azad bir formada təmsil etsələr belə, ideoloji əsaslandırılma məhz onları “seçən” cəmiyyətin mahiyyətini əks etdirirlər. Başqa sözlə, bu parlament qrupunda təmsil olunan deputatların siyasi yönü seçici istəyindən asılı olaraq müəyyənləşmiş olur. Nəzərə alsaq ki, Avropa Parlamenti Avropa Komissiyasının proqramına səs verir və xüsusilə Komissiya və Şuraya sifahi və yazılı suallar istiqamətləndirərək Avropa siyasətlərinin gündəlik fəaliyyətini izləyir, demək ki, bütövlükdə “Qərb yanaşması”nın ana xətti məhz bu qurumla birbaşa əlaqədirdir. Statistikaya nəzər salsaq, 2003-cü ilin fevral ayında qüvvəyə minən və AI-nin yaradılmasını özündə ehtiva edən Maastricht

sazişinə düzəliş kimi tarixə düşmüş Nitsa Anlaşması çərçivəsində Avropa Parlamentindəki kreslo sayı 626-dan 732-yə yüksəldi - bu qurumun daha yüksək işlək mexanizim qazanması üçün atılan bir addım idi. Parlamentdəki kreslo yayılmasının yeni qatılan ölkələri də əhatə etməsi nəticəsində Almaniya 99, Fransa 88, İtaliya 78, İngiltərə 78, İspaniya 54, Polşa 54, Hollandiya 27, Belçika 24, Çex Respublikası 24, Yunanıstan 24, Macarıstan 24, Portuqaliya 24, İsveç 19, Avstriya 18, Danimarka 14, Slovakiya 14, Finlandiya 14, İrlandiya 13, Latviya 13, Litva 9, Sloveniya 7, Estoniya 6, Kipr 6, Lüksemburq 6, Malta 5 yer qazandı.

Avroparlamentə 2004-cü ildən bu yana keçirilən seçkilərin statistikana baxsaq maraqlı bir mənzərə ilə qarşılaşırıq - 2004-2009-cu illərdə fəaliyyət göstərən Avroparlamentin 5,6 faizini kommunist

sollar, 27,3 faizini sosial demokratlar (sol təmayül), 5,8 faizini yaşlılar və regionçular, 12 faizini isə liberallar qazanmışdı. Xristian demokratların təmsilçilik hüququ 36,7 faiz idi. Sağ təmayülün təmsilçiliyi isə yox səviyyəsində idi.

2019-cu ildə seçilən Avroparlamentin statistikasına baxsaq ki, sol təmayüllü sosial-demokratların təmsilçilik hüququ 21 faizə enmişdi. Beləliklə, sağ mərkəzçi qüvvələr artıq yavaş-yavaş Avropanın idarəçilik “sükan”ını əldə edirdi. Bir neçə gün öncə keçirilən son seçkilərdə sağ mərkəzçilərin (bəzi hallarda qatı millətçilərin) önə çıxması Avropanın tükürpədicə mənzərəsinin yeni ştrixlərini ortaya qoyur.

Beynəlxalq araşdırmaçılar Avroparlamentin, dolayısı ilə AI-nin siyasi hədəflərinin ən yaxın tarix üçün “refrə” edilməyəcəyini düşünür. İndiki məqamda özünün siyasi, iqtisadi və hərbi gücünü artırmaq istiqamətində prioritetlərini müəyyənləşdirməli olan Avropa məkanı üçün çətin anlar yaşanır - Ukrayna-Rusiya müharibə-

Aparıcı dövlətlərdə vəziyyət dəyişib...

Bu seçkilər həm də ona görə xüsusi anlam daşıyırdı ki, BREXİT-dən sonrakı ilk Avroparlament seçkisi idi. Almaniyada ifrat sağçı partiya olan Almaniya üçün alternativ səslərin 16 faizə yaxınını qazanaraq Avroparlamentdə 15 yer qazanıb. Fransada isə qatı sağçı Milli Birlik partiyası Avropa Parlamentinə keçirilən seçkilərdə 31,8 faiz səs toplayıb. Belçikada isə mandatların 3-nü sağçılar, 3-nü isə liberallar qazanıb. Hətta baş nazir Aleksandr De Kros seçkilərdən sonra istefa verib. İspaniyada isə sağ mərkəzçi müxalif partiya Xalq Partiyası avroparlemntdə 22 deputatla təmsil olunmaq haqqını əldə edib. Sosial Demokratlar təxminən əvvəlki nəticədə (134 yer) qalsalar, o zaman “Yenilənən Avropa” liberal aliansı 23 mandatı itirərək məğlub oldu. Düzdür, “sağ dönüş” baxmayaraq, Avro-

pa Parlamentində dominant qüvvələr Xristian Demokratlar və Sosialistlər olaraq qalırlar - ən güclü fraksiya isə təxminən 185 yer alacaq sağ mərkəzçi “Avropa Xalq Partiyası” olaraq qalır. Avropa Birliyinin bir çox aparıcı ölkələrində ifrat sağçılar keçən dəfəkindən xeyli çox səs toplayıb. Siyasi ekspertlərin gözləntiləri bu mənada özünü doğrultdu. Ən real fakt isə Fransada nəzərə çarpır - artıq Le Peni yeni prezident kimi təbrik edənlər belə tapılır.

İtaliyada da vəziyyət dəyişib - Baş nazir Giorgio Melonun İtaliya Qardaşları partiyası əvvəlki ümumavropa seçki kampaniyası ilə müqayisədə dörd dəfədən çox səs toplayıb. Əgər 2019-cu ildə cəmi 6,44 faiz səs almışdısa, bu dəfə partiya 28,59 faizlə seçkilərə liderlik edib. Beləliklə sağ qüvvələrin ən böyük uğurları ən böyük Avropa ölkələrini əhatə edib - Fransa, İtaliya və Almanyanın sağ mərkəzçi qüvvələrinin sayı Avropa Parlamentindəki fraksiyalar üzrə 13 yer artıb.

Yeni dünya müharibəsi?

Səslənən faktlar bəzi maraqlı təhlillərə yol açır. Avropanın aparıcı siyasi analitikləri baş verənləri ötən əsrin ikinci rübündə Mərkəzi Avropada millətçi kontingentin siyasi elitaya daşınması ilə müqayisə edib. Onların fikrincə, İkinci Dünya müharibəsi öncəsi Avropanın siyasi atlası müəyyən mənada özünü təkrar edə bilər - başqa sözlə, dövlətlərin yerli seçkilərində millətçi, ifrat sağ mərkəzçi qüvvələr tam iqtidarı ələ ala bilər. Bu isə təhlükəli hal kimi qiymətləndirilib.

Siyasi təhlilçilərin fikrincə, vaxtilə

Adolf Hitlerin rəhbərlik etdiyi “Nasional Sosialist Alman Fəhlə Partiyası” da 1930-cu il seçkilərində 18,3 faiz səs toplayaraq 107 yerə, 5 mart 1933-cü ildə keçirilmiş seçkilərdə isə səslərin 43,9 faizini toplayaraq 288 yerə sahib olmuşdu və Reyxstaqda hakim partiya çevrilmişdi. Hətta İtaliyanın ötən əsrin ikinci onilliyindən sonrakı vəziyyətinə də analogiyası xatırlamır. Beləliklə, ortaya maraq doğuran sual çıxır - tarix təkrarlarmı? Bu təkrarın isə dünya üçün nələr vəd etdiyini yalnız yaşayaraq görmək mümkündür...

5 ayda 6,6 milyard manatdan çox sərmayə...

Azərbaycanın “yaşıl enerji” sektoru böyükhəcmli investisiyalara yol açır

2024-cü ilin birinci rübündə ölkəmizə yatırılmış xarici investisiyaların həcmi 1,5 milyard dollar ötüb. Bu, ötən ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə təxminən 15 faiz artım deməkdir. Mərkəzi Bankın (MB) statistika departamentinin direktoru Samir Nəsirov bildirib ki, 2023-cü ilin birinci rübündə Azərbaycan iqtisadiyyatının müxtəlif sahələrinə cəlb edilmiş xarici sərmayələrin həcmi 1 milyard 501 milyon manat təşkil edib (1,2 milyard dollar). Yəni, 2024-cü ildə sərmayələrin həcmi ötən ilə nisbətə artmağa doğru istiqamətlənib. Qeyd edək ki, 2023-cü ildə Azərbaycan iqtisadiyyatına cəlb edilən birbaşa xarici investisiyaların ümumi məbləği 6,7 milyard dollar təşkil edib. Qeyri-neft-qaz sektoruna cəlb olunanmış birbaşa xarici investisiyaların ümumi məbləği 2 milyard dollar olub. Xarici investisiya qoyan ilk 2 ölkə Böyük Britaniya (1,9 milyard dollar) və Türkiyə (1,3 milyard dollar) olub.

Onu da xatırladaq ki, 2024-cü ilin yanvar-may aylarında ümumilikdə yerli sərmayələr də daxil olmaqla ölkəmizə investisiya qoyuluşlarında əhəmiyyətli artım baş verib. Belə ki, 5 ay ərzində əsas kapitala 6 milyard 640 milyon manat məbləğində sərmayə yatı-

rılıb ki, bu da əvvəlki ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə 11 faiz çoxdur. Neft-qaz sektoruna yatırılmış investisiyaların həcmi 9,2 faiz, qeyri neft-qaz sektoruna yönəldilən investisiyaların həcmi isə 12,1 faiz artıb. İnvestisiyanın 3,6 milyard manatı və ya 54,6 faizə məhsul istehsal sahələrinə, 2,4 milyard manatı yaxını isə (35,8 faiz) xidmət sahələrinə yönəldilib.

Göründüyü kimi, hazırda ölkə iqtisadiyyatında investisiya axıcılığı yüksələn xətlə davam edir və aylıq sərmayələrin həcmi 1,3 milyard manatdan çoxdur. Bu dinamika ilin sonunda sərmayə qoyuluşlarının həcmi-nin 16 milyard manatı ödəməyini deməyə əsas verir. Nəzərə alsaq ki, sərmayə portfelində xərclərin böyük bir hissəsi, təxminən 70 faizi tikinti-quradırma işlərinə sərf olunur və 2024-cü ilin dövlət büdcəsində aparılan dü-rürləşmələrdən sonra işğaldan azad edilmiş ərazilərə yönəldən vəsaitlərin həcmi 2,2 milyard manat artacaq və həmin resurslar əsas etibarilə tikinti-bərpa işlərinə yönəldəcək, onda ilin sonunda sərmayələrin daha da bö-yüyəcəyi istisna deyil.

Hazırda Azərbaycanda təmin edilmiş dayanıqlı makroiqtisadi və maliyyə sabitliyi daxili və xarici investisiya fəallığına dərin zəmin yaradır. Sağlam və şəffaf biznes mühitinin yaradılması ölkəyə yüksək texnologiya və bilik gətirən birbaşa xarici investisiyaların axımını stimullaşdırır. Xarici biznes fəa-

liyyəti üçün daha əlverişli sərmayə iqliminin təmin edilməsi, investisiyaların təşviqi və qorunması, gəlirlərə və əmlakla vergilərə münasibətdə ikiqat vergitutmanın aradan qaldırılmasına dair saziş imzalayan xarici ölkələrin sayının artması investisiyaların ölkə

iqtisadiyyatına da stimullaşdırır.

Prezident İlham Əliyevin 2018-ci il yanvarın 18-də imzaladığı “İnvestisiya fəaliyyətinin təşviqi edilməsi və xarici investorların hüquqlarının qorunması ilə bağlı bir sıra tədbirlər haqqında” sərəncamına əsasən, ölkə iqtisadiyyatına investisiya axımını cəlb etmək üçün Azərbaycan əlverişli biznes mühitinin təmin edilməsi əsas prioritetlərdən biri kimi müəyyən edilib və iqtisadiyyata qoyulan investisiyanın həcmimin artırılması məqsədilə bu sahədə islahatların genişləndirilməsi, xüsusilə özəl təşəbbüskarlığın dəstəklənməsi istiqamətində biznes-investisiya mühitinin daha da yaxşılaşdırılması, həmçinin investisiyaların qorunması sahəsində qanunvericiliyin təkmilləşdirilməsi əsas məsələlər kimi qarşıya məqsəd qoyulub. Görülən tədbirlər nəticəsində investisiya mühiti və imkanları daha da yaxşılaşıb.

Həmçinin, yürüdülmə təşviqedicə vergi siyasəti investorların, o cümlədən xarici sərmayəçilərin fəallığının yüksəlməsində mühüm əhəmiyyət kəsb edir. Bunun nəticəsidir

ki, respublikamızda fəaliyyət göstərən xarici investorların sayı və onların iqtisadiyyatın qeyri-neft sahələrində təmsil olunma cəğrafiyası artır. Hazırda Azərbaycan iqtisadiyyatının müxtəlif sahələrində fəaliyyət göstərən xarici investisiyalı şirkətlərin sayı 7 mindən artıqdır. Təkcə 2023-cü ildə Azərbaycanda qeydiyyatdan alınmış kommersiya hüquqi şəxslərin təxminən 900-ü xarici investisiyalı şirkətlər olub.

Xarici investisiyaların da həcmində artımların qeydə alınması təmin edilmiş əlverişli biznes mühiti ilə yanaşı, son illərdə müasir texnologiyalara və innovasiyalara, ağıllı texnologiya sistemlərinə əcnəbi iş adamlarının marağının yüksəlməsini göstəricisi hesab edilə bilər.

Azərbaycana yatırılan xarici sərmayələrin strukturunda “yaşıl investisiyalar” isə daha ön plana çıxmağa başlayıb. Təkcə may ayının 4-də dünyanın ən nəhəng enerji şirkətlərindən biri olan Birləşmiş Ərəb Əmirliklərinin (BƏƏ) “Masdar” şirkəti ilə 3 “yaşıl sazişin” (iki günəş, bir külək elektrik stansiyasının inşası) sərmayə dəyəri 1 milyard dollar təşkil edir ki, bu da ölkəmizdə bərpa olunan enerji sektorunda böyük sərmayə bununun uğurlu investisiyası hesab edilə bilər. Bu investisiya layihəsi külək, günəş və “yaşıl hidrogen” layihələrində yeni sərmayələrin cəlbənin artmasına səbəb olmaqla ilin sonuna qədər qeyri-neft sahələrinə digər sərmayələri də təşviq edəcək.

Ermənistan-ABŞ “strateji tərəfdaşlığı”nın heç bir iqtisadi-siyasi əsası yoxdur

Ermənistanın hələ də dövlət qura bilməməsindən “gileylənirdi”.

İki ölkə arasında təhlükəsizlik sahəsində "əməkdaşlıq" a gəldikdə isə, bu ölkələrin təhlükəsizliyinə başqa dövlətlər cavabdehlik daşıyır. Ermənistanın heç özünün təhlükəsizliyini qorumağa, sərhədlərini qorumağa belə potensialı çatmır - söhbət hansı təhlükəsizlik əməkdaşlığından gedir, bunun izahata ehtiyacı var. O ki qaldı regionda sülhə və rifahə təşviq etmək məsələsinə, burada da konturlar bəlli dir. Azərbaycanın bölgədə formalaşdırdığı real sayını mənşərə Ermənistanın gələcək inkişaf istiqaməti üçün bir mayakdır - əgər, İrəvan bölgədə sabitliyin, təhlükəsizliyin və özünün sosial inkişafının xətarışındadırsa, bunun üçün uzağa getməyə ehtiyac yoxdur. Azərbaycanla bağlanacaq sülh müqaviləsi bütün bunların ən geniş anlamda təmininə şərait yaradacaq.

Təsadüfi deyil ki, Azərbaycan ilə yaxın strateji əlaqələrin inkişaf etdirilməsi rəsmi Vaşinqton üçün də vacib şərt kimi meydana çıxıb. Son dövrlərdə istər dövlət katibi Blinkenin ard-arda edilmiş telefon zəngləri zamanı, istərsə də prezi-

Bu qədar mühüm geostrategiya üstünlükləri və imkanların yaradılması isə bölgədə Azərbaycanı liderliyinə qəbul etməsi üçün zəruri şərtə çevrilir. Beləliklə vurğuladığı kimi, bütün qütblər və cəhərlər Azərbaycanın bölgənin iqtisadi-siyasi mərkəzi, hərbi lideri, tənzimləyici amili kimi təsdiqlənir. Dövlətimizin apardığı siyasət kursu, yürütdüyü siyasət xətt şəffaf və ortadadır - Azərbaycan hər zaman ədalət və haqqın tərəfdarı kimi çıxış edir. Bütün addımlarda haqqa və bəynəlxalq hüquqa istinad edilir - yeni iqtisadi münasibətlər sisteminin ana arteriyasının Cənubi Qafqaz hissəsi Azərbaycanın yaratdığı yeni realılıqlara əsaslanır. Bir sözlə, Azərbaycan o maddən nə Cənubi Qafqazda, nə Mərkəzi Asiyada, nə də yaxın regionda siyasətin aparılması mümkünsüzdür...

P.İSMAYILO

üstünə gözənilən xoşbəxtliyi gətirmədi. Əksinə, Qərbin təsirlərinin bu ölkənin milli maraqlarına daha ciddi təhdidlər yaratdığı üzə çıxdı. Əvvəla, onu qeyd etmək lazımdır ki, Avropa ölkələrinə vızasız rejimin tətbiqi Gürcüstandan əmək qabiliyyətlə bəzəlinin, xüsusilə də gənclərin ölkədən kütləvi axınına səbəb oldu. Digər tərəfdən, Qərb dairələrini yaranmış fərqsizdən sui-istifadə etməkə ölkə üzrə öz agentura şəbəkəsini qurmağa nail oldu. Verilən məlumatlara görə, hazırda Gürcüstan kimi kiçik bir ölkədə təxminən on min qeyri-hökumət təşkilatı (QHT) fəaliyyət göstərir. Həmin QHT-lərə maliyyə axını isə Qərb dairələrindən gəlir. Lakin həmin dairələr Gürcüstanı yalnız maliyyə vəsaitləri ilə təminləmir, bu vəsaitlər çoxsaylı QHT-lərə müəyyən şərtlər və tapşırıqlar qarşılığında verilir. Gürcüstan hakimiyyəti hesab edir ki, həmin şərtlər və tapşırıqlar əksər hallarda ölkənin milli maraqlarına təhdidlər yaradır. Hakim "Gürcü arzusunu - demokratik Gürcüstan" partiyası da məhz yaranmış vəziyyəti qarşıda gözləyən təhlükə kimi qəbul edir.

İndiki hədə isə proseslərin məcrası deyil, Vayninqton sammitində əldə olunaçaq və ya olunmayacaq konsorsium NATO-nun gələcəyini müəyyənləşdirə bilər. Başqa sözlə, Avropa kontingentində artıq ödə çıxan sağ-mərkəzi təfəkkürün qatı radikal "arzulanan" digər üzvlər üçün qəbulənilməz sayılacaq - bu isə, bütövlükdə yeni bir siyasi mənzərə formalaşdıracaq. Burada artıq ABŞ da daxili təhlükə qarşısında olmaqla bütün təəfflər "tərs silah" ediləcəkdir.

gündəmə gələn, amma kağız üstündə qalan
müzakirələrdən uzağa getməyən ideya
ötən ilin yayında Avropa Komissiyasının
prezidenti Ursula Fon der Lyayen tərəfində
dəstəklənmişdi. Budəfəki seçkilərin ar-
dından yenidən AK rəhbəri olmaq üçün iş-
dən gələn gələn gözəl şans ola bilər - Fon der Ly-
ayen bu amildən həttə "seçki kampaniyasını
"bəliqlə vasitəsi" kimi də istifadə edə bilər.

P.İSMAYILC

Çox yaşa, Barış Manço!

Murad Köhnəqala

İkinci Dünya müharibəsinin ortalarında, 1943-cü ildə İstanbulun Üsküdar məhəlləsində Konyalı Karamanço tayfasına məxsus ailədə bir oğlan uşağı dünyaya gəlir. Müharibənin bitməsinə arzulayan ata övladının adını Barış qoyur. Barışın üç yaşı olanda valideynləri ayrılır.

Oğlan atasının himayəsində qalsa da, gözəl türkülər oxuyan musiqi müəlliməsi olan anasıyla tez-tez görüşür. Ananın musiqi sənətinə sonsuz məhəbbəti oğlunun da canına hopur. Barış Qalatasaray Liseyində oxuduğu müddətdə musiqi ilə maraqlanmağa başlayır.

Üzü Avropaya

Bu marağı onu Belçika Kral Akademiyasına aparır. Barış akademiya təhsil almaq üçün Belçikada yaşayan böyük qardaşı Savaşın (1941-ci ildə dünyaya gəldiyinə görə atası ona bu adı verib) yanına gedir. O burada rəsm, qrafika, memarlıq sənətini öyrənməklə yanaşı, maddi təminatını ödəmək üçün kafedə qarson, avtoparkda qarovulçu işləyir.

Barış hələ Belçikaya gedərkən yolüstü Parisə dönmüş, tanınmış müğənni Henri Salvadorea görüşərək, Fransada yaşamaq və musiqi sahəsində çalışmaq arzusunu bildirmişdi. Onun fransız dilində zəif danışdığı bəhanə gətirən məşhur müğənni bu türk balasını basından eləmişdi.

...Barış Belçikada Andre Soulac adlı bir

şairlə tanış olur və ondan fransız dilini mükəmməl öyrənməyə çalışır. Sonra dostlar yarıdıcılıqlarını birləşdirmək qərarına gəlirlər. Andre Barışın musiqisinə şeirlər yazır. Barış kiçik konsertlər verərək fransızca oxumağa başlayır.

Bir gün fransız radiosu Barışın pop musiqi məzmunlu bir proqramına dəvət edir. O öz mahnılarını radio vasitəsilə yayımlayır. Lakin Fransanın məşhur bir sənətçisi aksentlə oxuduğuna görə Barışın mahnılarının səsləndirilməsinə qadağa qoyur.

İstanbula qayıdış

Avropadakı musiqi karyerasının bitdiyini düşünən Barış İstanbula dönr.

Biz Barışın yenidən tanımağa başlayanda onun mahnıları artıq hitə çevrilmişdi. Uzun saçlı, qalın bıqlı, dərviş çuxalı, qarlıq, qolbaqlı Barış Manço türk musiqisini rok və cazla qarışdıraraq, tamamilə yeni melodiya altında, sevimli bir səslə oxuyurdu. Onun epik mahnılarının hər birində bir əfsanə, bir insan taleyi, bir dərviş əhvalatı yatırdı. Lakin mühafizəkar Türkiyə cəmiyyəti onun ənənəvi olmayan imicini, uzun saçlarını qəbul edə bilmirdi. Hətta buna görə Barışın həyatı dəfələrlə təhlükə altında qalıb, onun sənəti dostlarıyla getdiyi xüsusi avtobusu ayrı-ayrı illərdə iki dəfə partladılıb. Sui-qəsdlər uğursuz olduğuna görə onlar salamat qurtara bilməmişlər.

Birgə yaşadığı qadınlar

Barış həyatında üç qadınla duruş gətirə bilib. Birgə yaşadığı ilk xanımla təsadüfən tanış. Belçikada qardaşgildə qalanda kiməsə zəng vurmali olur. Evdə telefon işləmədiyinə görə Barış yuxarı mərtəbədəki qonşunun qapısını döyür. Qapını onun üzünə gözəl bir xanım açır. Gənc xanımın gözəlliyindən özünü itirən Barış qapı ağzında bir xeyli dayanıb ona tamaşa ediyir. Həmin evdə qonaq olan, türk dilini bilən belçikalı gözəl Maria Klaudi gülərək onu içəri dəvət edir. Zəng elədikdən sonra Barış ilk dəfə gördüyü Mariadan soruşur: “Məni sevsənmi?” Maria saçlarını gözünün üstündən kənara ataraq deyir: “Əlbəttə!” Beləcə, əl-ələ verib altı aya yaxın birgə yaşayan dan sonra ayrılırlar. Bu ayrılığın səbəbi indi də sirr olaraq qalır.

Bir neçə il sonra Barış Türkiyə gözəllik yarışmasının kraliçası seçilmiş Əzra Balkanla evlənir. Təxminən bir ildən sonra bu münasibətə də son qoyulur.

Üçüncü dəfə Lalə Çağlar ilə baş-başa verib yaşayan Barış ömrünün sonuna qədər ondan ayrılırmı. Bu evlilikdən onların Batuxan və Doğuxan adlı iki oğlu dünyaya gəlir.

“Gülpəmbə”nin siri

Bu iki oğlan uşağının arasında onların bir qızı da dünyaya gəlibmiş. Qızıcağ cəmi bir neçə ay yaşayıb. Barış onun adını Gülpəmbə qoyubmuş. “Gülpəmbə” mahnısındakı yanğı da bundan imis! Barış uzun saçlarının ağardığı zamanlarda da “Gülpəmbə”ni ağlaya-ağlaya oxuyurdu:

*Sən güllüncə güllər açır, Gülpəmbə
Bəlbişlər həp səni söylər,
Biz dinlərdik, Gülpəmbə.
...Güz yağmurlarıyla
Bir gün köçdün gətdin,
İnanmadıq, Gülpəmbə.
Bizim illər səssiz,
Bizim illər sənsiz olmadı, Gülpəmbə!
Dodağımda son bir türkü
Hələ həp səni söylər,
Həp səni çağırar, Gülpəmbə!..*

Bayaq bu mahnıya yenidən qulaq asdım. Barmaqlarında iri üzüklər, biləklərində qolbaqlar, uzun saçları ağarmış, üzü qırıxmış Barış yenə o məsum qızını ipək səsiylə əzizləyirdi: “Gülpəmbəəə!”

Qızı dünyaya gələndə Barışın bir ata kimi nə qədər sevindiğini səsindeki kədərindən dərinliyindən, musiqinin gözəlliyindən duymaq olur...

Dərviş Barış

Bəli, Barış dərviş idi, Türkiyəni, türkləri, bütün insanları sevirdi. Barış ən kiçik bir insanın xatirəsini belə gözəl nəgməyə çevirə bilirdi. Şeirləri özü yazır, musiqini özü bəstələyir, nəgmələrini özü oxuyurdu...

Barış Mançonu dünyanın hər yerində sevirtilər. Avropada onu dinləməyə gələnlər konsert zallarına, stadionlara sığmır, aşırıb-daşırdı. Barış Yaponiyaya səfər edəndə yapon uşaqları sevindiklərindən bayram libası geyinirdilər.

Onun oxuduğu nəgmələrdə Şərqlə Qərb birləşir, qaynayır-qarışırdı. Bu iki fərqli mədəniyyəti yalnız Barış bərabərdir. Onun şərqilərindən təkcə insanlara deyil, hətta heyvanlara da, bütövlükdə təbiətə, kainata sevgi saçılırdı.

Eşşəyin arkadaşı

Barış öz nəgməsiylə kənddən şəhərə gətirmiş gəncin adından kənddəki eşşəyə məktub göndərir. Sən demə, bu gənc özü uluqdan məktub gözləyirmiş. Ona görə sevimli eşşəyi-

nə “unutdunmu mənini?” yazır. Məktubunda həyətdəki heyvanların da halını soruşur:

*Çilli xoruz kədirlərlə savaşıyırmu,
Oğlaqlarla quzular sevişiyormu?..*

Barış eşşəyi “arkadaşım” deyər səsləyir. Əslində, Barış Manço gördüyü hər şeylə - əşyalarla, ağaclarla, bitkilərlə, heyvanlarla, bəcəklərlə danışa bilir. Dağlara “Qurban olum!” deyər üz tutub oxuyur:

*Dağlar, dağlar!
Qurban olum, yol ver keçim,
Sevdiyimi sən bir anda
Yaxından görüm...*

Ürəyi istəyəndə şəhər küçəsinin ritmini öz nəgmələrinə calayır. Küçə alverçisinin bağırmasına, söz düzülməsinə musiqi bəstələyir: “Domates, bibər, patlıcan!”

Barış sevgi-ayrılıq haqqında oxuyanda istənilən adamın xatirəsi vərəqlənir:

*Qurumuş bir çiçək buldum
Məktubların arasından,
Bir tək onu saxlayıram,
Onu da çox görmə mənə...*

Bu nəgmədə “unut mənini!” deyib məktublarını, şəkillərini geri istəyən sevdiliyinə dərvişə cavab verir:

*Mən nəsil unudurum səni
Can bədənə çəxməyincə?..*

“Qol düymələri” nəgməsində bir gözəlin nə vaxtsa ona bağışladığı bir cüt qol düyməsindən söz açır. Sevdili insanın hədiyyəsindən kədərli bir xatirə danışır. Sevnələri qovuşdurmaq arzusuyla köynəyin qollarında ayrı düşən düymələri aşımlar birləşdirərək bir qutuya qoyur:

*İki kiçik qol düyməsi
Böyük bir eşq hekayəsi...*

Həm də hədiyyəni aldığı günü bütün detalları ilə necə xatırlayır:

*Xatırlaram bu gün kimi
Səssiz keçən son gecəni,
Başın önə əyik bir suçlu kimi
Mənə verdiyin hədiyyəni...*

Barış şair idi, bəstəçi idi, gözərgi dərviş idi. Üstəlik, həm uşaqlar, həm də böyüklər üçün mədəni-əyləncə proqramı olan “7-dən 77-yə” adlı son dərəcə maraqlı bir verilişin yaradıcısı və aparıcısı idi. Barış “Milliyyət” qəzetində “Oku bakalım!” rubrikası altında gündəlik həyatdan yazırlar yazırdı. Barış həm də bugünkü ev-muzeyini zənginləşdirən əntiq əşyalar toplayırdı...

Ölümlərin ən gözəli

Barışın qəfil ölümü hamımızı sarsıtdı. Bu gözəllənilməz ölümün səbəbi kimi sevgilisi ilə otdə qalarkən onun yüksək dozada dərman qəbul etdiyi şayiəsi yayıldı.

Mən o zaman ağlayan yaşda deyildim, lakin sevdiliyin sonatkarın ölüm xəbərini eşidəndə bütün günü göz yaşlarını quruda bilmədim. Barışın ölümünə mənimlə birgə ağlamaq üçün 80-ci illərin tələbəlik yoldaşı, tatar dostum Sergey Qəniyev Moskvadan zəng eləmişdi. Biz telefonda səs-səə verib xeyli hönkürdük.

Barış Mançonun dəfn mərasimini televiziordan izləyirdim. Bu böyük insanı son mənzilə yola salan izdiham ölümün acığına əl çalırdı. Türkiyənin al bayrağına bükülmüş, güllərə bələnmiş cənəzə bütün yol boyu alışırdı. Yəni gözəl yaşadı, Barış Manço, çox yaşa!

Daha 21 ailə! Şuşaya möhtəşəm köç davam edir...

Yeganə BAYRAMOVA

2020-ci ildə hər birimiz Şuşanın azad olunması xəbərini gözləyirdik. Vətən müharibəsinin 43-cü günündə bu arzumuz reallaşdı. Həmin il noyabrın 8-i tariximizə qızıl hərflərlə yazıldı.

Ali Baş Komandanın rəhbərliyi ilə ordumuz Azərbaycanın tarixi, mədəni və strateji əhəmiyyətə malik, Qarabağın baş tacı olan Şuşanı işğalçılardan azad etdi. Şuşanın azad edilməsi müharibənin sonrakı gedişinə və taleyinə də həlledici təsir göstərdi.

Bu gün artıq Şuşa möhtəşəm bərpa və böyük quruculuq dövrünə qədəm qoyub. 2021-ci il 14 yanvar tarixindən-Prezidentin Şuşa səfərindən etibarən Şuşanın bərpasına başlandı. Qısa müddət ərzində böyük işlər görülür və görülməkdədir. Şuşa yenidən qurulur, özü də daha möhtəşəm, daha özəmətli... Mədəniyyət paytaxtımızın əsl tarixi simasının bərpası yönündə nəhəng layihələr gerçəkləşdirilir. Görülən işlər nəticəsində Şuşa artıq sakinlərini qarşılamağa hazırdır.

Sakinlərin sayı 491 oldu...

Ötən gün Şuşa şəhərinə növbəti köç karvanı yola salınıb. Respublikanın müxtəlif ərazilərində yataqxana, sanatoriya, pioner düşərgəsi, yarımcıq tikililər və inzibati binalarda müvəqqəti məskunlaşmış ailələr-

126 ailənin, yəni 491 nəfərin daimi məskunlaşması təmin edilib.

Doğma torpaqlarına qovuşan keçmiş məcburi köçkünlər dünyanın sevinc və həyəcan hissini birgə yaşayıblar. Yeni Şuşa sakinləri çətin köçkünlük həyatı keçirsələr

belə, hər zaman inamlarını itirmədiklərini, bir gün torpaqlarımızın azad olunacağına əmin olduqlarını bildiriblər.

İşğal ediləndə 25 min nəfərədək əhali yaşayırdı...

Ermənilərin Şuşaya son hücumu 1992-ci il mayın 7-dən 8-nə keçən gecə başlamışdı. Şəhər dörd bir tərəfdən raket, top, tank və digər silahlardan şiddətli atəşə tutulub. Bundan sonra düşmənin Xankəndi və Kərkicahan istiqamətlərindən piyadalarla hücumu keçib. Şəhər mayın 8-də axşamədək müdafiə olunsada, silah-sursat və canlı qüvvə sarıdan üstün olan işğalçıların qarşısında tab gətirə bilməyib. Ermənilər əvvəlcə Şuşanı, sonra isə yaxınlıqdakı Kosalar və Şırlan kəndlərini ələ keçiriblər.

Əslində alınmaz qala sayılan Şuşanın belə qısa müddətdə süqut etməsinin səbəblərindən biri şəhərin müdafiəsinin yetərinə təşkil olunmaması idi. Ermənistan isə Şuşa ətrafına çoxsaylı hərbi texnika və canlı qüvvə yığımışdı. Erməni silahlı birləşmələrinin tərkibində hətta xaricdən gətirilmiş muzdlular da döyüşürdülər.

Şuşa işğal edildikdən burada 25 min nəfərədək əhali yaşayırdı. Şəhərin müdafiəsi zamanı 195 dinc sakin şəhid olub, 165 nəfər yaralanıb. Ermənilər tərəfindən əsir götürülərək Şuşa həbsxanasında saxlanılan 114 azərbaycanlı sonradan xüsusi qəddarlıqla qətlə yetirilib. Şəhərin 58 sakini itkin

Hindistan və Pakistan barışacaq mı?

İndiki geosiyasi və geoiktisadi reallıqlar fonunda yeni dünya nizamının formalaşdığını müşahidə edirik. Hər bir dövlət getdikcə daha çox dərəcədə qütbləşən dünyada öz perspektivlərini

nəzərə almaqla yerini düzgün müəyyənləşdirməyə çalışır. Müəyyən maraqlara uyğun olaraq mövcud siyasi platformaların, iqtisadi-hərbi ittifaqların sirləri genişlənir. Bu sırada həmçinin

uzun illər ərzində qarşılıqlı ədavətdə olan Pakistan və Hindistandan bir-birinə mülayim jestlər etmələri də diqqət çəkir. Nə baş verir, Hindistanla Pakistan barışacağı mı?

Liderlərin sülh mesajları

İki ölkənin uzun tarixə malik ədavətə son qoyub barışacağına ümidlər liderlərin sort ritorikadan geri çəkilərək bir-birinə sülh çağırışları etmələri fonunda baş qaldırıb. Xəbər verildiyi kimi, aprelin 19-dan iyunun 4-dək Hindistanda parlament seçkiləri keçirilib. Seçkilərdə qalib gələn Milli Demokratik Alyans səvərmənin nəticələrinə əsasən, parlamentin aşağı palatasındakı 543 yerdən 293-nə sahib olub. Hindistanda keçirilən son parlament seçkilərində qalib gələn Milli Demokratik Alyans Narendra Modini lider seçib. Müvafiq qərar koalisiyanın iclasında qəbul edilib. Beləliklə, Narendra Modi üçüncü dəfə Hindistanın Baş naziri olub.

Diqqətçəkin əsas məqamlardan biri isə odur ki, Narendra Modini təbrik edənlər arasında Pakistanın Baş naziri Nəvaz Şərif də var. Nəvaz Şərif təbrik məktubunda bunları yazıb: “Narendra Modinin üçüncü dəfə vəzifəyə başlaması münasibətlə səmimi təbriklərimi bildirirəm. Partiyamızın son seçkilərdə qazandığı uğur xalqın rəhbərliyinə inamımı əks etdirir. Gəlin, nifrəti ümidlə əvəz edək və bu fürsətdən istifadə edək ki, xalqlarımızın taleyini formalaşdıraq”.

Modi pakistanlı həmkarının mesajını yüksək qiymətləndirərək bildirib və Hindistan xalqının hər zaman sülh, təhlükəsizlik və müstəqillik sahələrində tərəfdarı olduğunu qeyd edib. Onu da xatırladaq ki, baş nazirlərin bir-birlərinə təbrik ünvanlaması təşəbbüsü bundan əvvəl Narendra Modidən gəlmişdi. Belə ki, Şəhbaz Şərif Pakistanın Baş naziri seçildikdən sonra Hindistanın Baş naziri Narendra Modi onu təbrik etmişdi.

Sülh mesajları tarixi ədavətə son qoyacağı mı?

Hindistan və Pakistan bir sıra məsələlərdə, xüsusilə də Kəşmir məsələsində qarşıdurmalar yaşayırlar. Zamanında Kəşmirin hökmdarı Hindistan və ya Pakistana birləşmək məsələsində bir qərara gələ bilmirdi, nəhayət, son nəticədə o, Hindistanı seçib və bununla da iki ölkə arasında ədavətin əsası qoyulub. Hər iki ölkə 1947-ci ilə qədər Britaniya Hindistanının tərkibində yer alıb. Elə həmin il

Tarixi ədavətdən sülhə dönüşü şərtləndirən amillər

Analitiklər iki ölkə arasında tarixi ədavətdən sülhə dönüşü şərtləndirən mümkün ehtimallara diqqət çəkirlər. Bu ehtimallar sırasında siyasi və iqtisadi maraqlar, o cümlədən bütün Avrasiya coğrafiyası, eləcə də Azərbaycan və Türk dünyası üçün böyük əhəmiyyət daşıyan məqamlar var.

Burada hər iki ölkənin yaranmış reallıqları nəzərə almaqla nəqliyyat dəhlizlərinə çıxış imkanlarını genişləndirməyə çalışmalarını xüsusi qeyd edə bilərik. Hazırda Belarus-Rusiya-Qazaxıstan-Özbəkistan-Əfqanıstan-Pakistan dəhlizinin inkişaf etdirilməsi ətrafında ciddi müzakirələr aparılır. Pakistanın da yer aldığı bu marşrut həmçinin Hindistanın sıx məskunlaşmış bazarlarına çıxış deməkdir. Hindistan bu fürsətdən yararlanmaq istəyir.

Həmin marşrutla eyni zamanda Mərkəzi Asiyadakı Türk dövlətlərindən, Azərbaycandan və Türkiyədən keçən Orta Dəhlizə, həmçinin Şərq-Qərb və Şimal Cənub marşrutlarına çıxış imkanları var. Hindistan Azərbaycan

dövlətlərin müstəqillik əldə etməsindən sonra tərəflər arasında Kəşmir münaqişəsi başlayıb. İki müstəqil dövlətin yaranması ilə sonuclanan Britaniya Hindistanının parçalanması nəticəsində 12,5 milyon insan daimi yaşayış yerini dəyişmək məcburiyyətində qalıb. Müstəqillik qazandıqdan sonra Hindistan və Pakistan arasında 1947-ci, 1965-ci və 1971-ci illərdə olmaqla üç genişmiqyaslı müharibə, bir elan olunmamış müharibə və bir çox sərhəd toqquşmaları baş verib. 1971-ci ildə baş vermiş üçüncü Hindistan-Pakistan müharibəsi və Banqladeş istiqlal müharibəsi istisna olmaqla qalan bütün münaqişələrin mərkəzində Kəşmir məsələsi dayanıb.

Pakistanın və Hindistanın yüksək səviyyəli rəsmilərinin bir-birini təbrik etmələri özlüyündə müsbət hal kimi dəyərləndirilir. Verilən sülh mesajları iki ölkənin yaşadığı və ziyan çəkdiyi tarixi ədavətə son qoyacağı mı?

və digər Türk dövlətlərindən keçən marşrutlara qoşulmaqla müxtəlif bazarlara çıxış imkanı əldə edə bilər.

Hindistanla Pakistanın yaxınlaşmasını şərtləndirən daha bir önəmli faktor isə regional platformaların dərinləşdirilməsinə yaranan zərurətdir. Burada Hindistanın BRIKS-də təmsilçiliyi və Pakistanın quruma üzv olmaq istəyi xüsusi bir məqam kimi diqqət çəkir. BRIKS təşkilatının əsası 2009-cu ildə Rusiyanın Yekaterinburq şəhərində keçirilən sammitdə Braziliya, Rusiya, Hindistan və Çin tərəfindən qoyulub. Məsələ burasındadır ki, Pakistan da BRIKS-ə qoşulmağı hədəfləyib. Pakistan XİN-in açıqlamasında ölkənin quruma üzv olmaq niyyətini diqqətə çatdırılıb. Bəyanatda deyilir: “Biz hesab edirik ki, BRIKS təşkilatına qoşulmaqla Pakistan beynəlxalq oməkdaşlığın inkişafında və inküziv çoxtərəflliliyin dirçəlişində mühüm rol oynaya bilər”.

Pakistanın BRIKS-ə doğru yolu isə heç şübhəsiz ki, həm də Hindistanla yaxınlaşmadan keçir. Göründüyü kimi, Pakistanla Hindistanın tarixi ədavəti barışıqla əvəzləmələrini şərtləndirən çoxsaylı səbəblər var və bunun üçün yeni fərsətlər yaranıb. Verilən son mesajlardan o qənəət hasil olur ki, hər iki ölkə bu fürsətlərdən yararlanmaq niyyətindədir.

Mübariz FEYİZLİ

“Yeni Azərbaycan” qəzetinə abunə olmaq istəyənlər aşağıdakı yayım şirkətləri ilə əlaqə saxlaya bilərlər:

“Azərpoçt” MMC PDM- 0125984955, 0552004544
“Azərmetbuatıyayımı” ASC - 0124411991, 0124404694
“Soma” MMC - 0125940252, 0503336969
“PressInform” MMC - 0703400100, 0504560835
“Qaya” MMC - 0125667780, 0502352343
“Qasid” MMC - 0124931406, 0124938343

F.Ş.Ruhid Hüseynov - 0124349301, 0505357898
“Türkistan Media Group” MMC – 050 241-48-23
“Region Press” MMC – 055 316-79-01
“Ziya LTD” MMC - 0124977696, 0503067744

6 aylıq abunə - 79,20 AZN
12 aylıq abunə - 158,40 AZN

Günəşi düşməni bilən “fosfor adam”lar...

Albinizm haqqında Maarifləndirmə Günüdür

Rənglərinin ağ olması ətrafdakıların diqqətini tez cəlb edir. Bəzi insanların reaksiyaları, onlara uzun müddət baxmaları bu xəstəlikdən əziyyət çəkənləri sıxır. Ona görə də adətən kompleksli olurlar. Ancaq onlar da hər kəs kimi düşüncəli, normal insanlardır. Bizdən sadəcə dərilərinin rəngi ilə fərqlənirlər. Səhəbət albinoslardan gedir. Belə insanları “fosfor adam” da adlandırırlar.

Albinosların bəzisi düşünür ki, tanrı onları bu cür yaratmaqla yalnız bir piqmenti-melanini deyil, bütün azadlıqlarını alıb. Albinizm dəridə piqmentin anadangəlmə yoxluğu və genetik xəstəlikdir. Belə insanlarda piqmentlər inkişaf etmədiyi üçün onların rəngi ağ olur. Albinizm insan dərisində, saçlarda və gözlərdə həmin hissələrin normal rəngini verən boya maddəsinin irsi olaraq yoxluğu. Xəstəlik 3 cür olur: bütün bədənə əhatə edən albinizm, göz albinizmi və dəri albinizmi. Albinosların sümüklərinin tərkibində fosforun miqdarının həddən çox olması onları adi insanlardan fərqləndirən başlıca cəhətlərdən biridir.

Hər 70 min nəfərdən biri gizli daşıyıcıdır...

Albinoslar günəşi heç sevmirlər. Çünki dəriləri günəşə qarşı çox həssasdır. Onlar özlerini günəş şüalarından qorunmalıdırlar, əks təqdirdə dəri xərçənginə tutulmaq riski çox yüksəkdir. Genetiklərin araşdırmalarına görə, insanlarda albinizm geni əslində nadir deyil, sadəcə çox vaxt bu gen aktiv olmur. Təxminən hər 70 min nəfərdən birinin onun gizli daşıyıcısı olduğu təxmin edilir.

Albinosların övladı mütləq albinos olur?

Mütəxəssislər albinizmdən əziyyət çəkənlərin övladlarının da böyük ehtimalla albinos olacağını bildirirlər. Ancaq bunu dəqiq demək olmaz. Çünki xəstəliyin özünün qanunları var. İrsi xəstəlik olduğu üçün dəqiq diaqnoz qoymaq mümkün deyil.

Dünyada hər 20 min nəfərdən biri...

Statistikaya görə, dünya əhalisinin təqribən 1 faizi albinosdur. Bəzi Afrika ölkələrində cadugərlər albinosları öldürüb onların bədən üzvlərini kəsərək uğur-gətirici amulet kimi satırlar.

Hər il onlarla albinos öldürülür. Xüsusilə Tanzaniyada cadugərlər albinosların saç, qol, ayaq və qan kimi bədənələrindən alınan parçaları, insanları zəngin edəcəyi qarşıya qoyulan bir iksir istehsalında istifadə edirlər. Bu baxımdan bir çox ölkələrdə albinoslar hüquqlarını müdafiə etmək üçün öz təşkilatlarını yaradıblar.

Albinizmin müalicəsi varmı?

Hələ ki, tibbdə xəstəliyin tam müalicəsi yoxdur. Lakin araşdırmalara görə, genetika üzərində çalışan mütəxəssislər tərəfindən xəstəliyin tam müalicə edilməsinin yeganə yolu albinizmi yaranan xromosomun tapılması və idarə edilməsidir. Nə vaxtsa xromosomların idarəsi mümkün olsa, tam müalicə də tapıla bilər.

Artıq 9 ildir ki, iyunun 13-ü Beynəlxalq Albinizm haqqında Maarifləndirmə Günü kimi qeyd edilir. Bu tarix 2014-cü il dekabrın 18-də BMT-nin Baş Assambleyası tərəfindən təsis olunub. Ölkəmizdə də albinizm hər 20 min insandan birində aşkarlanır.

Yeganə BAYRAMOVA

75 milyon insan həyatını itirə bilər...

Son zamanlar yeni “X” xəstəliyinə dair xəbərdarlıqlar çoxalıb. Bu naməlum xəstəlik epidemiyaya, hətə pandemiyaya səbəb ola bilən patogenin adıdır. Müxtəlif zamanlarda Ümumdünya Səhiyyə Təşkilatı (ÜST) “X” xəstəliyi ilə bağlı xəbərdarlıqlar edib. Təşkilatın saytında qeyd olunub ki, bu virus COVID-19-dan 20 dəfə daha ölümcüldür.

ÜST-dən həmçinin bildirilib ki, “X” xəstəliyinin epidemiyaya çevriləcəyi təqdirdə 75 milyon insan həyatını itirə bilər və bu xəstəlik hər beş ildən bir fəallaşacaq. Təşkilatın məlumatında qeyd olunub: “Biz bütün ssenarilərə hazır olmalıyıq. COVID-19 pandemiyasında çoxlu sayda insan öldü, çünki prosesi yaxşı idarə edə bilmədik. Yeterli həcmdə oksigen yox idi. İndi biz zərurət yaranığında mükəmməl fəaliyyət göstərəcək bir sistem qurmalıyıq”.

Xəstəlik pandemiya nəvbəti varmı?

Yoluxucu xəstəliklər üzrə aparıcı mütəxəssislərin fikrincə, planetdə insanların çoxu həyatları boyu COVID-19-a bənzər başqa bir pandemiyanı şahidi olacaqlar, çünki onlar getdikcə daha çox yaxınlaşan “X” adlı naməlum patogen ilə mübarizə aparmaq üçün hələ də zəif təchiz olunublar. Bu səbəbdən həmin virus bütün dünyada sürətlə yayıla bilər. Qlobal ekspertlərin fikrincə, növbəti pandemiya yaxınlaşır və o, hazırda elmə məlum olmayan patogen tərəfindən törədilə bilər.

Yeni patogenlər ortaya çıxır...

Başqa bir iddiaya görə, COVID-19 global iqtisadiyyatları diz çökürən, milyonlarla insanın həyatına son qoyan və pandemiya hazırlıqda global zəiflikləri üzə çıxaran ilk “X” virusu xəstəliyi idi. London İmperial Kollecinin “Jameel” İnstitutunun Epidemiologiya üzrə tədqiqatçısı Tomas Rouson bildirib ki, gələcəkdə baş verəcək epidemiyanın şiddəti məlum deyil, lakin o, COVID-19-

dan daha ölümcül ola bilər. Onun sözlərinə görə, pandemiyalar getdikcə daha çox yayılır: “Əhalinin sayı artdıqca və bununla da heyvan xəstəlikləri mənbələri ilə qarşılıqlı əlaqə çoxaldıqca, yeni patogenin ortaya çıxma riski də çox olur. Çox güman ki, bir çoxumuz həyatımız boyu başqa bir qlobal pandemiya şəxsen təsirlənəcəyik”.

T.Rouson vurğulayıb ki, dünya

dünyaya yayılması ehtimal var.

Artıq ÜST bu barədə ölkələrə xəbərdarlıq edib. Yeni bildirilib ki, belə bir epidemiyaya olacağı təqdirdə ona hazırlıqlı olmaq lazımdır. Çünki koronavirusda olduğu kimi hazırlıqsız yaxalansa, nəticələri daha ağır ola bilər”.

Xəstəliyin simptomları nədir?

V.Cavadzadənin sözlərinə görə, “X”-lə bağlı əlamətlər birdən ortaya çıxır. Həkim qeyd edib ki, xəstəliyin əlaməti kimi qızdırma, əzələlərdə ağrılar, huşun itirilməsi, boyun ağrısı, bel ağrısı, baş ağrıları, şişkin gözlər və işığa həssaslıq əsas götürülür: “Eyni zamanda ürəkbulanma, qusma, qarında narahatlıq, ishal və boğaz ağrısı da xəstəliyin simptomları arasındadır. Bundan başqa, insanın əhvalındakı kəskin dəyişikliklər, həyəcan yuxululuq da “X”-in xarakterin xüsusiyyətlərindəndir. Əlavə əlamətlər və simptomlar arasında sürətli ürək döyüntüsü, limfa düyünlərinin şişməsi də var”.

Ətrafımızda epidemiyaya səbəb olan viruslar çoxdur

İnfeksiyonist qeyd edib ki, ətrafımızda xüsusi viruslar var: “Həttə onların bəzilərinin öldürücülük qabiliyyəti koronavirusdan 10 dəfə artıqdır. Yeni insanlar həmin viruslara yoluxa və bu, epidemiyaya səbəb ola bilər. Amma gələcəkdə virus və ya bakterial infeksiyaların yayılma riskinə hazır olmaq üçün xəbərdarlıqlar olunur.

Gələcəkdə baş verə biləcək pandemiyanın qarşısını almaq üçün bu anlayış ortaya atılıb. Sadəcə olaraq ÜST gələcəkdə belə bir pandemiyanın ola biləcəyini proqnozlaşdırdığı üçün ölkələrin indidən buna hazırlıqlı olmaları ilə bağlı xəbərdarlıq edir”.

Yeganə BAYRAMOVA

Beynəlxalq multi-idman turnirində iştirak edəcək Azərbaycan güləşçiləri bəlli olub

Rusiyanın Kazan şəhərində bu gün start götürən “BRICS Sports Games Kazan 2024” beynəlxalq multi-idman turnirində iştirak edəcək Azərbaycan güləşçiləri bəlli olub.

Azərbaycan Güləş Federasiyasından AZƏRTAC-a verilən məlumata görə, milli komanda yarışda 24 idmançı ilə təmsil olunacaq.

İyunun 17-18-də sərbəst güləşçilər çıxış edəcəklər. Mahir Məmmədov (57 kiloqram), Ceyhun Allahverdiyev (61 kiloqram), Murad Haqverdiyev (65 kiloqram), Maqomed-Başir Xaniyev (70 kiloqram), Cəbrayıl Qadriyev (74 kiloqram), Orxan Abasov (79

kiloqram), Səbuhi Əmiraslanov (86 kiloqram), Şamil Zubairov (92 kiloqram), Qadimurad Maqomedsaidov (97 kiloqram) və Ayxan Mərdanov (125 kiloqram) uğur qazanmağa çalışacaqlar.

Ayın 18-19-da Yasəmən Məcidli (50 kiloqram), Elnurə Məmmədova (53 kiloqram), Gültəkin Şirinova (55 kiloqram) və Mərziyə Sadiqova (72 kiloqram) qadın güləşi üzrə yarışda gücünü sınayacaqlar.

İyunun 19-20-də isə yunan-Roma güləşçiləri mübarizə aparacaqlar. Yığmanın heyətində Fərid Sadıxlı (55 kiloqram), Vədat Qasımlı (60 kiloqram), Ziya Babaşov (63 kiloqram), Təvəkgül Həziyev (67 kiloqram), Urfan Həsənlı (72 kiloqram), Kənan Abdullazadə (77 kiloqram), Tuncay Vəzirzadə (82

İdman

kiloqram), Məhəmməd Əhmədov (87 kiloqram), Arif Niftullayev (97 kiloqram) və Sərxan Məmmədov (130 kiloqram) yer alıblar.

Turnirdə II dərəcəli beynəlxalq hakim Əli Babayev ədaləti qoruyacaq. Qeyd edək ki, “BRICS Sports Games Kazan 2024” beynəlxalq multi-idman turniri iyunun 24-dək davam edəcək.

“Qarabağ”ın yay hazırlıq planı açıqlanıb

Hazırlıq prosesinin ikinci mərhələsi Avstriyada gerçəkləşəcək. Ağdam təmsilçisi iyunun 5-dən 17-dək Tirol bölgəsində təlim-məşq toplanışı keçirəcək. Toplanış çərçivəsində iki oyun günündə ümumilikdə 4 yoxlama görüşü təşkil olunacaq. Bu matçlardan ikisi iyunun 9-da, ikisi 16-da baş tutacaq.

da ölkəmizdə uşaq futbolunun inkişafının zəruriliyi qeyd olunub.

Bu xüsusda Fernando Santuşun dünyanın tanınmış futbol mütəxəssislərindən biri kimi zəngin təcrübəsi, peşəkar fəaliyyəti dövründə qazandığı uğurlar, o cümlədən Portuqaliya yığması ilə Avropa çempionluğu nəzərə alınaraq, Azərbaycan yığmasının baş məşqçisi təyin olunması barədə qərar qəbul edilib.

Prosesin qısamüddətli deyil, müəyyən dövrü əhatə edəcəyi nəzərə alınaraq, portuqaliyalı mütəxəssisin qarşısında rəqəbətdə davamlı komandanın formalaşdırılması və Avro-2028-in seçmə mərhələsində uğurlu çıxış məqsədi qoyulub.

AFFA İcraiyyə Komitəsinin (İK) onlayn formatda növbəti iclası keçirilib.

AZƏRTAC milli assosiasiyasının rəsmi saytına istinadən xəbər verir ki, komitenin iyunun 3-də təşkil olunmuş toplantısında müzakirə edilən baş məşqçi məsələsinin davamı olaraq, Azərbaycan milli komandasının sükanı arxasına tanınmış portuqaliyalı mütəxəssis Fernando Santuşun namizədliyi irəli sürülüb.

Müzakirələr zamanı güclü, rəqəbətdə davamlı və uğurlu oyun nümayiş etdirən komandanın formalaşdırılmasının, eyni zaman

Lider mobil operator ESG (ətraf mühit, sosial və idarəetmə) mövzusunda növbəti tədbirini uğurla həyata keçirdi. “Dayanıqlı İnkişaf: Çağırışlar və Həll Yolları” adlı tədbirdə mövzunu müzakirə etmək üçün sənaye ekspertləri, dövlət qurumları, biznes və QHT nümayəndələri bir araya gəldi.

BMT-nin Azərbaycandakı Rezident Əlaqələndirici Ofisinin rəhbəri Kanako Mabuçi “Azərbaycanda dayanıqlı inkişaf məqsədlərinin və mövcud vəziyyəti” mövzusunda çıxış edərək bildirdi ki, BMT-in Davamlı İnkişaf Məqsədlərinə çatmaqda əsas vasitələrdən biri olan mobil əlaqə icmalarının inkişafına böyük təsir göstərir.” Onu da qeyd edim ki, telekommunikasiya sektorunun iştirakçıları texnologiyanın ən həssas təbəqələr üçün əlçatanlığını artıraraq davamlı inkişafa daha çox töhfə verə bilər. Məsələn, son yeddi il ərzində qlobal miqyasda 2 milyarddan çox insan mobil telefonlar vasitəsilə internetə çıxış əldə edib. Bu da öz növbəsində rəqəmsal uçurumu azaltmağa və insanların informasiya resurslarına çıxışını daha da asanlaşdırıb.”

Tədbir çərçivəsində keçirilən paneldə millət

Azercell-in növbəti ESG tədbiri baş tutdu

vəkili, BMT-nin İqlim Dəyişikliyi üzrə Yüksək Səviyyəli Çempionu Nigar Arpadarai, BMT-nin Qlobal Sazişinin ölkə üzrə rəhbəri Samir Məmmədov və Azercell-in Hüquq, Etikə və Komplyens üzrə Baş Direktoru Şirin Əliyeva lider mobil operatorun ESG hesabattını tədbir iştirakçılarına təqdim edərək, şirkətin davamlı inkişaf sahəsində fəaliyyəti haqqında ətraflı məlumat verdi. Baş direktor qeyd etdi ki, Azercell-in ESG hesabattı mobil operatorun “Bağlantı-nı asanlaşdırır, həyatı daha dolğun edir” strateji məqsədinin əsasını təşkil edən şəffaflıq və dayanıqlı inkişaf məsələlərində Azercell-in tərəfdaşlar qarşısında məsuliyyətinin sübutudur.

dan və yerli bizneslərin ESG-yə yanaşmasından danışdı.

Azercell-in Hüquq, Etikə və Komplyens üzrə Baş Direktoru Şirin Əliyeva lider mobil operatorun ESG hesabattını tədbir iştirakçılarına təqdim edərək, şirkətin davamlı inkişaf sahəsində fəaliyyəti haqqında ətraflı məlumat verdi. Baş direktor qeyd etdi ki, Azercell-in ESG hesabattı mobil operatorun “Bağlantı-nı asanlaşdırır, həyatı daha dolğun edir” strateji məqsədinin əsasını təşkil edən şəffaflıq və dayanıqlı inkişaf məsələlərində Azercell-in tərəfdaşlar qarşısında məsuliyyətinin sübutudur.

Təsisçi:
Yeni Azərbaycan Partiyası
Baş redaktor:
Alqış HƏSƏNOĞLU

www.yeniazərbaycan.com
mail@yeniazərbaycan.com
Ünvan: Bakı - AZ-1000, Üzeyir Hacıbəyli - 66
Telefonlar:
598-37-76, 498-82-21
498-81-24, 498-19-84

İndeks: 67100
Lisensiya: N-B-317
Tiraj: 5687
Sifariş: 1307
“Kapital Bank” ASC-nin Nərimanov rayonu filialı
h/h - 33080019443900419109
kod - 200093
VÖEN - 1500486601

Qəzet “Yeni Azərbaycan”ın bilgisayar mərkəzində yığılıb, səhifələnilir və “Azərbaycan” nəşriyyatında ofset üsulu ilə çap edilir.

Qəzet 1993-cü ilin aprel ayında nəşr olunur.
Məsul nəvbətçi:
Pərviz SADAYOĞLU